

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

16^e JAARGANG

WOENSDAG 18 NOVEMBER 1931

No. 829

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.
COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar, Uitgevers, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 145192.

17 NOVEMBER 1931.

Ook deze week bleef het aanbod van geld zeer groot. Het aanbod van wissels bleef echter gering, zoodat het disconto-percentage dagelijks verder daalde. Geopend op ongeveer $1\frac{15}{16}$ pCt., was er gisteren zelfs voor $1\frac{3}{8}$ pCt. plaatsing te vinden. Tegen dezen sterk verlaagden rentevoet werd de vraag naar wissels merkbaar kleiner, zoodat voorloopig althans een verdere sterke daling niet waarschijnlijk is. De prolongatierente liep tot $1\frac{1}{2}$ pCt. terug en callgeld werd voor zover te plaatsen voor $\frac{1}{2}$ pCt. verhandeld.

De Minister van Financiën heeft de inschrijving opengesteld op schatkistpapier. Aangeboden worden evenals de vorige maal drie- en zes-maandspromessen $3\frac{1}{2}$ pCt.'s éénjarige en 4 pCt.'s meerjarige biljetten. Het totaalbedrag zal ten hoogste f 60 miljoen bedragen.

* * *

De goudvoorraad van De Nederlandsche Bank is deze week wederom toegenomen en wel met ruim f 7,8 miljoen. De zilvervoorraad bleef nagenoeg op gelijke hoogte. Het in het buitenland gedeponeerde gedeelte van den metaalvoorraad is met bijna f 7 miljoen verminderd.

Zowel de post binnenlandsche wissels als de beleeningen geven een daling te zien, respectievelijk groot f 14 miljoen en f 2,1 miljoen. Ook de post papier op het buitenland is teruggelopen, namelijk met f 2,9 miljoen. Daarentegen zijn de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 1,6 miljoen vermeerderd; er schijnt dus weder een gedeeltelijke

omzetting van buitenlandsche wissels in saldi te hebben plaats gevonden.

De biljettencirculatie blijkt met ruim f 20,7 miljoen te zijn ingekrompen. De saldi in rekening-courant van den Staat en van anderen zijn evenwel toegenomen met respectievelijk f 2,1 en f 8,9 miljoen, dus in totaal f 11 miljoen. Het beschikbaar metaal-saldo is met f 11,7 miljoen toegenomen. Het dek-kingspercentage steeg tot ruim 71 pCt.

* * *

Afgelopen week waren de wisseltransacties niet heel belangrijk. De markt is beperkt geworden, zoodat het vaak tamelijk wat moeite kost om een tegenpartij te vinden. Ponden zijn op den eersten dag tot 9.49 opgelopen om daarna geleidelijk tot 9.37½ te dalen. Dollars waren gezocht en kwamen van 2.4812½ via 2.48 op 2.4920. In Londen noteerde de Dollar 3.77—3.82—3.76½. Ook voor Markten bleef veel vraag bestaan; gezien de beperktheid van de markt kwam de koers van 58.72½ op 59.10. Fransche Francs 9.75½—9.76 na voorbijgaand 9.76½ te hebben genoteerd. (Ponden tegen Fransche Francs 96½). Belga's 34.60—34.62½. Zwitsersche Francs 48.50. Lires 12.83½. Tsj. Kronen 7.38. Zweedsche Kronen waren deze week onder Deensche Kronen; tenslotte waren zij weder gelijk: 52.70. Noorsche Kronen 52.20. Finsche Markten 4.95. Peseta's lager op 21.50. Yen 1.24. Rupees 71¼. Argentijnsche Pesos aanvankelijk vast ca. 68, daarna teruggelopen op 65½. Uruguay Dollars 1.13. Mexicaansche Dollars komen uit op een pariteit van 1.01½. Canadeesche Dollars 2.23.

Ponden op één en drie maanden onveranderd 1½ resp. 3¼ cent disagio. Termijndollars vaster 20 en 35 punten onder den kassa-koers.

LONDEN, 16 NOVEMBER 1931.

Zooals te voorzien was, bleef geld gedurende de geheele week zeer bruikbaar en ziet het er naar uit, dat geld tot na de betaling van het War Loan dividend begin December over het algemeen wel gezocht zal blijven.

In de discontomarkt bleef hetzelfde niveau van $5\frac{5}{8}$ — $\frac{7}{8}$ voor bankaccepten en $5\frac{1}{2}$ voor schatkistpromessen behouden, ofschoon de nieuwe promessen eenigszins tot verwondering van de markt een fractie lager werden toegewezen dan de vorige maal.

Heden trad een plotselinge scherpe daling in de zilvermarkt in met een noteering van 18 d. per ounce standard. Vermoedelijk wijst dit op een ontspanning in den politieken toestand tusschen China—Japan.

Dollars en Guldens sluiten heden op resp. 3.76½ en 9.39.

HET EVENWICHT DER BETALINGSBALANS.

De vorige week hebben wij in dit blad eene beschouwing gewijd aan de veranderingen in de Nederlandsche betalingsbalans. De gegevens bleken schaarsch en allesbehalve „up to date”. Zooveel werd echter uit het schamele materiaal wel duidelijk, dat door afnemning van inkomsten uit de scheepvaart en uit de in het buitenland belegde kapitalen een enorm gat is geslagen in de koopkracht, welke Nederland ten opzichte van het buitenland zal kunnen uitoefenen. De verhouding tusschen in- en uitvoerwaarde van goederen wijzigt zich ten nadeele van den uitvoer; daarin wordt, ook al is het invoersaldo thans in absoluten zin afgenomen, voorshands geen compensatie gevonden. Deze toestand wijst op gevaar en eischt remedie.

Het is bekend, dat de betalingsbalans van een land zich wel belangrijk kan wijzigen in hare samenstelling, maar dat zij altijd op de een of andere wijze weer in evenwicht komt. De vraag is niet: komt er evenwichtsherstel? doch: langs welchen weg wordt dit evenwichtsherstel bereikt?

Verschillende wegen staan open voor een land, dat in eene situatie verkeert als het onze. In de eerste plaats kunnen gelden, op korten termijn aan het buitenland verstrekt, worden teruggetrokken of buitenlandsche effecten worden verkocht en ook kan er als ons land uit het buitenland meer betrekt, dan het daarheen levert, door Overheid en particulieren credit worden opgenomen. Het middel kan *tijdelijk* zijne diensten bewijzen en wordt feitelijk vrijwel altijd toegepast om kleinere verschuivingen op te vangen. Maar op den duur is het niet anders dan intering van een stuk van den nationalen rijkdom. Een land, dat zich op deze wijze poogt te redden, is ten prooi aan een proces van „Verschuldung”. Vooral, wanneer zulk een „Verschuldung” moet dienen om een steeds meer labiel wordenden toestand op te houden en wanneer dus het doel van het verkregen credit niet is het stichten van productieve ondernemingen, heeft zij een groot gevaar; zij stelt dan eene saneering van den toestand uit tot een later tijdstip, waarop het veel moeilijker zal zijn de zaken weer gezond te maken, dan wanneer de kwaal aanstonds ware aangetast.

De tweede mogelijkheid is het opgeven van den gouden standaard. Een land, dat daartoe overgaat, dringt zijn buitenlandschen crediteuren een accoord op, en dat op eene wijze, die weliswaar door de reële daling van loonen en vaste lasten, die er het gevolg van is, de rentabiliteit in groote deelen van het bedrijfsleven herstelt, doch die daarnevens groote verwarring en veel onbillijkheid veroorzaakt en hevig wantrouwen doet oplaaien, zooals wij in ons artikel van 30 September hebben uiteengezet.

Nu laat de gouden standaard zich, zoolang de zoo rijk met goud gezegende N. B. en de particuliere banken zich in een liquide positie bevinden, zeer wel handhaven. Maar de voorwaarde is, dat, als een land aan het interen is, op de krachtigste wijze „neen” wordt toegeroepen aan de alsdan in aantal toenemende gegadigden voor kort credit, terwijl reeds vroeger verleende crediten beperkt zullen moeten worden. Wat dit in een depressietijd beteekent, werd reeds uiteengezet in het artikel van Dr. W. L. Valk in het vorig nummer van dit weekblad. Het is naar onze meening om verschillende redenen het geringere kwaad, vergeleken met het verlaten van den gouden standaard, maar het komt er in elk geval op neer, dat bij krachtige creditrestrictie een groot aantal ondernemingen tot ondergang zijn gedoemd en dat het proces van saneering met geweldige schokken gepaard zal moeten gaan.

De derde mogelijkheid, die wij zien, is de verbetering van de verstoorde verhouding van de in- en uitvoerwaarde van goederen en diensten. Op twee wijzen kan deze verhouding worden verbeterd: door ver-

INHOUD.

	Blz.
HET EVENWICHT DER BETALINGSBALANS door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart	1000
Middenstand en crisis door W. J. v. d. Woestijne....	1002
De nieuwe woonforensenbelasting door B. van den Berg	1004
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De mijnbouw in het Saargebied onder Fransch beheer door Dr. W. Cartellieri	1005
AANTEEKENINGEN:	
De schuldenlast der gemeenten	1007
De crisis in de textielindustrie	1008
De concentratie in het Nederlandsche levensverzekeringsbedrijf	1010
Indexcijfers van scheepsvrachten	1011
INGEZONDEN STUKKEN:	
Oplossing der crisis in de wereld-petroleumindustrie door F. C. A. Gemmeke met naschrift door Dr. W. Mautner	1011
MAANDCIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	1012
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1012—1018
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

hooging van de uitvoerwaarde en door vermindering van de invoerwaarde.

De eerste mogelijkheid laat zich ontwijfelbaar realiseren, zoodra de kostprijs in de Nederlandsche uitvoerbedrijven maar genoeg wordt gedrukt. Daarbij zal thans in de eerste plaats het loon een verlaging moeten ondergaan; wij schrijven „thans”, omdat het kapitaal zijn klap al te pakken heeft en allerlei ondernemingen, vooral in de scheepvaart, zoo zwak zijn komen te staan, dat continuatie van den huidige toestand levensgevaarlijk moet worden geacht. Hoe algemeen de noodzaak van loonsverlaging voor de exportbedrijven thans wordt beseft en hoe zeer wordt gevoeld, dat het van het hoogste belang voor de volkswelvaart is om uitvoerbedrijven niet door een te hoog loonpeil te gronde te laten gaan, blijkt wel uit de woorden, op 10 November door den Premier in de Tweede Kamer gesproken:

„Wanneer de Regeering ten aanzien van de wenschelijkheid der loonen zich zou moeten uitspreken, dan is het in denzelfden zin, waarin ook gesproken is op 12 October, en wel in dezen zin, dat de noodzakelijkheid voor ons economisch leven onverbiddeijk eischt, dat onze exportindustrieën kans van bestaan hebben. Moeten onze exportindustrieën terugtreden in de concurrentie, al zouden wij die concurrentie slechts beperken tot andere cultuurvolken, dan ware het met de welvaart van ons land voorgoed gedaan.”

Met uitvoerpremies, subsidies en loontoeslagen valt hier niets te bereiken. Dat zijn — nog afgezien van de zonderlinge consequentie, dat men in dezen tijd geschenken aan het buitenland zou gaan maken — niet anders dan middelen om den toestand te camouflageeren en de uiteindelijke saneering te bemoeilijken. Bovendien verhoogen zij de lasten voor de rest van het bedrijfsleven, dat het ten deele weliswaar beter heeft dan de uitvoerbedrijven, maar waar toch in de meerderheid der gevallen de depressie zich hevig doet gevoelen.

Men moet zich echter realiseren, dat verhooging van uitvoerwaarde, resp. het voorkomen van verdere daling daarvan, via kostprijsverlaging een proces is, dat zijn gevolgen eerst na zekeren tijd zal doen gevoelen. Niet dikwijls zal het tot onmiddellijk resultaat leiden.

Daarbij komt, dat overleg over loonsverlaging veel tijd in beslag kan nemen. De Regeering poogt dit overleg „in de hand te werken”, maar of daarbij een snel resultaat zal worden bereikt, staat nog niet vast. Mocht het hier en daar tot loonstrijd en staking komen, zoo is dat almede niet bevorderlijk voor eene spoedige verhooging van de uitvoerwaarde.

Intusschen, een andere weg, dan een streven naar kostprijsverlaging, waarvan loonsverlaging een be-

langrijk onderdeel vormt, schijnt ons momenteel met betrekking tot de uitvoerbedrijven niet wel aan te wijzen, als men niet tot het verlaten van den gouden standaard wil overgaan en niet steeds verder wil intieren.

De vraag rijst nu echter, of men de zaak niet van den anderen kant kan aanpakken en den invoer kan doen afnemen door heffing van rechten en door invoerverboden. Deze maatregelen verheugen zich bij velen in tijden van depressie in een niet geringe populariteit, hetgeen begrijpelijk is, in verband met den dan toenemenden drang tot protectie.

Nu moge reeds aanstonds worden opgemerkt, dat bij herstel van de verstoorde rentabiliteit van ons bedrijfsleven automatisch de invoer in waarde meer zal dalen resp. minder zal stijgen dan de uitvoer. Het euvel, waartegen gestreden moet worden, is immers het proces van intering, waarvan ons land de symptomen vertoont. Het ergst wordt dit proces gevoeld door de uitvoerbedrijven, aangezien deze een relatief te hoog kostenpeil op geenerlei wijze op hun afnemers kunnen verhalen. Maar het kwaad is niet daar het ergst, doch vindt zijn oorzaak in veel sterkere mate in een te ruim opgezette Overheidshouding, in een te hoog loonpeil bij Gemeenten en in de beschutte bedrijven.

Wanneer men nu, zooals ook onze Regeering dat op zoo juiste wijze heeft ingezien blijkens het Kamerdebat van de vorige week, loondaling in vele gevallen onvermijdelijk acht, dan is dat in meerdere mate nog dan bij uitvoerbedrijven bittere noodzaak bij de Overheid zelf en bij de bedrijven, die voor een beschutte markt werken. Algemeene versobering bij de Overheid, gepaard gaande met een systematische loonverlagingspolitiek in het binnenland, een en ander met het doel om de geschokte rentabiliteit van groote deelen van het bedrijfsleven te herstellen, vormt het beste middel om een einde te maken aan het gevaar, dat in de verhouding van in- en uitvoerwaarde momenteel tot uiting komt. Deze geheele in- en uitvoerverhouding toch is niet anders dan een symptoom van den toestand, een soort van thermometer, die momenteel koorts aanwijst. De oorzaak van de koorts, het te hooge niveau van vertering in verband met de opbrengst van de productie, moet worden aangetast; de thermometerstand zal dan vanzelf weer normaal worden.

Nu kost echter ook een actie tot verlaging van het peil van de Overheidsuitgaven en van de daarvoor in aanmerking komende loonen in het particuliere bedrijfsleven tijd. Men kan gerust aannemen, dat de tijdsduur hier langer zal zijn dan in die uitvoerbedrijven, waarin momenteel de loonsverlaging aan de orde is, aangezien bij deze laatsten de noodzaak duidelijker aan het licht komt en de nood reeds hooger is gestegen. Hoezeer men ook overtuigd moge zijn van de heilzame werking, die van verlaging van Overheidsuitgaven en loonen op de structuur van de betalingsbalans zal uitgaan, — dat deze werking steeds zoo prompt zal zijn, als men zou wenschen, ware een bewering, die niet volkomen aannemelijk gemaakt kan worden.

Er kan dus een tijdsruimte liggen tusschen het eerste begin van de aanwending van de geneesmiddelen en het effect daarvan in den vorm van eene verandering in de verhouding van in- en uitvoer. In normale tijden zou men het overbruggen van zulk een tijdsruimte met gerustheid op zijn beloop kunnen laten; een land, als het onze, zou in zulke tijden bij het streven naar het herkrijgen van een gezonde rentabiliteitsbasis voor zijn bedrijfsleven in binnen- en buitenland voor ieder redelijk doel onbeperkt crediet kunnen krijgen. Thans kan men daarvan echter minder zeker zijn.

Daarom kan het aanbeveling verdienen om het proces van aanpassing een beetje te bevorderen. Van Overheidswege komen te dien einde al die maatregelen in aanmerking, die tot vermindering van de binnen-

landsche verteringen, dus tot versobering van den levensstandaard strekken. Afgezien van de bezuiniging in den Overheidsdienst zelf kunnen als zoodanig hun nut hebben speciale verteringsbelastingen en invoerrechten op „overbodigen” invoer, d.w.z. invoerrechten op hier te lande niet vervaardigde gebruiksartikelen, resp. op de daarvoor benodigde grondstoffen en halffabrikaten, voorzover deze niet voor heruitvoer in aanmerking komen na hier de noodige bewerking te hebben ondergaan. Naast invoerrechten kunnen, ten einde aan de getroffen maatregelen meer kracht bij te zetten, ook invoerverboden worden uitgevaardigd.

Een dusdanig Overheidsoptreden verhoogt de ontwikkeling van onze productieve kracht. Aangenaam voor de consumenten zou het niet zijn, maar het zou heilzaam werken en het zou niet anders dan tijdelijk behoeven te zijn, wanneer wij althans in het licht der historie mogen aannemen, dat ook deze depressie na enkele jaren weder voor eene opleving zal plaats maken. Het geheel zou dus het karakter dragen van een „reculer pour mieux sauter”.

Hoe is nu de houding, welke onze Regeering tegenover dit vraagstuk aanneemt? Daaromtrent zijn wij verre van gerust. Wat de invoerrechten betreft, zo kent men onze opvatting, zooals wij die hebben uiteengezet in ons artikel van 23 September jl. Op het oogenblik, waarop dit artikel het licht ziet, zal waarschijnlijk het wetsvoorstel, dat voor den fiscus niet onvoordeelig schijnt, maar uit een oogpunt van handelspolitiek niet door den beugel kan, en dat juist om de duurzaamheid van den voorgestelden maatregel zoo bedenkelijk is, reeds door de Tweede Kamer zijn aangenomen.

Meer verwachting mag worden gekoesterd van de „Crisisvoerwet”, waarvan de Regeering het ontwerp heeft ingediend en waarvan de bedoeling is de mogelijkheid tot het uitvaardigen van invoerverboden te scheppen. Dit ontwerp ware dienstbaar te maken aan het doel, waarvan wij zooveen spraken.

Zal het daarvoor ook echter dienen? Zal het worden gehanteerd op een wijze, die de productieve kracht van ons land verhoogt en deze niet aantast? Dat schijnt voorshands twijfelachtig. Het ontwerp is ingediend in verband met de valutaconcurrentie, die een gevolg is van de waardedaling van het Pond en van andere van hun goudbasis gestooten geldeenheden. Tijdelijk verweer tegen de schokken van valutaconcurrentie kan zin hebben, en als de wet eerlijk en omzichtig wordt gehanteerd, zoo zien wij er geen bezwaar in.¹⁾ Het gevaar is echter groot, dat elke bedrijfstak, die eenigermate onder de malaise te lijden heeft, een beroep op deze wet zal gaan doen en dat men, zoodra van eenige valutaconcurrentie sprake is, uitvaardiging van een invoerverbod zal gaan vragen. Zou zulks geschieden ten behoeve van bedrijfstakken, waarin ook vóór 19 September jl. reeds reden tot loonsverlaging bestond, zoo zou een invoerverbod niet anders beteekenen, dan dat een in de gegeven omstandigheden noodzakelijk aanpassingsproces wordt verschoven naar een later tijdstip en de te bestrijden kwaal slepende wordt gehouden. Wij verwijzen ook hier naar het slot voor ons artikel van 30 September jl.

Dat hier gevaar dreigt, moge wel blijken uit eene zinsnede uit de belangwekkende redevoeringen, die bij het begrootingsdebat in de Tweede Kamer zijn gehouden door Prof. Aalberse. Deze heeft over de loonquaestie zeer verstandige woorden gesproken, hij heeft zich voorts een voorstander betoond van differentiatie van ons tarief, mede om overbodigen invoer van luxe-goederen e.d. in dezen tijd te kunnen tegengaan en de verhouding van in- en uitvoerwaarde te verbeteren. Sprekende echter over het eerlang te behandelen ontwerp „Crisisvoerwet”, zeide Prof. Aalberse onom-

¹⁾ Noode mist men echter in het ontwerp eene bepaling, krachtens welke elk uitgevaardigd invoerverbod binnen bekwamen termijn bij de wet moet worden bekrachtigd.

wonden, dat het een „ergerlijke dwaasheid” zou zijn, wanneer van het middel der invoerbepijking, nu het toch eenmaal gebruikt zal worden, niet tevens zou worden aangewend om die bedrijven, die onder „overmatigen” invoer te lijden hebben, „eenigermate te steunen en daardoor de werkloosheid in ons land te verminderen”.

Het wil ons voorkomen, dat men op deze wijze de zaak van den verkeerden kant aanpakt. „Overmatige” invoer is nog steeds het best te bestrijden door verlagening van de productiekosten hier te lande.

Niet invoerbelemmering ter bescherming van de nationale bedrijven, doch als noodmaatregel om een proces van — naar wij aannemen, slechts tijdelijke — versobering te bespoedigen schijnt ons derhalve de juiste houding. Ook uit een oogpunt van billijk staatsmansbeleid zal dit laatste aanbeveling verdienen. Want als inderdaad het recept van Prof. Aalberse wordt gevolgd, dan zal niet zijn in te zien, waarom wél de productie voor de binnenlandsche markt moet worden gesteund en niet die, welke voor uitvoer produceert, en die juist door bescherming van den binnenlandschen producent haar kracht nog verder zal zien verzwakken.

G. M. V. S.

MIDDENSTAND EN CRISIS.

Wanneer we hier willen onderzoeken, welken invloed de middenstand van de oeconomische crisis ondervindt, dan beperken wij het vraagstuk tot de wisselwerking tusschen den middenstand en de buiten haar werkende conjunctuurkrachten.

De interne moeilijkheden van den middenstand, die daar een semi-permanent karakter dragen, laten wij dus in hoofdzaak buiten onze beschouwing. Deze toch vormen een vraagstuk op zichzelf, met eigen oorzaken en met eigen gevolgen.

Willen wij nagaan, welke gevolgen een economische crisis op den middenstand oefent, dan moeten we de bestaande toestanden tot grondslag nemen. Een critisch onderzoek naar die bestaande omstandigheden, hoezeer overigens gewenscht, is hier dus niet op zijn plaats.

Een oeconomische crisis openbaart zich in den regel het eerst in die takken van voortbrenging, die de wereld van duurzame productiemiddelen voorzien. Scherp teekent de overgang van hausse naar depressie zich dan ook af in de metaalindustrie, en wel in hoofdzaak daar, waar machines en schepen vervaardigd worden. In nauw contact hiermede reageeren hoogovens en steenkolenmijnen eveneens snel op de gewijzigde toestanden. Waar in het bankwezen vele draden van het oeconomische leven samen komen, zullen wij in de cijfers der banken ook in crisistijden belangrijke en typische veranderingen waarnemen.

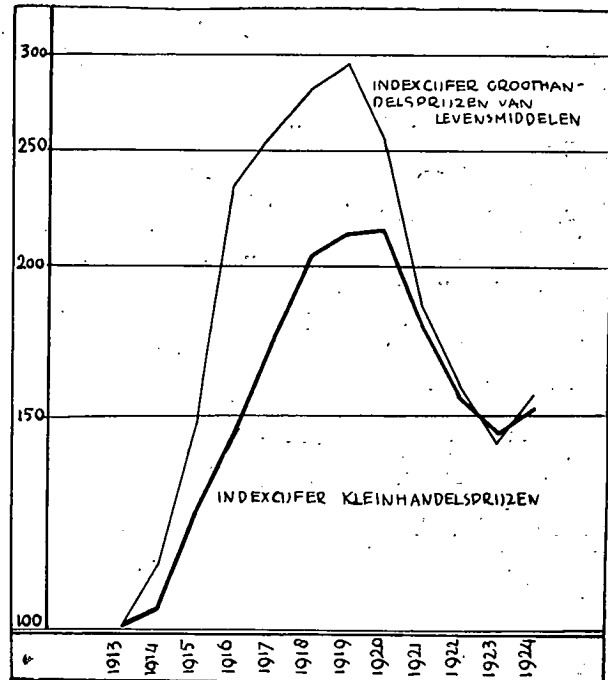
Op de goederen- en effectenbeurzen wordt gewoonlijk een crisis voorafgegaan door een scherpe stijging van prijzen en koersen, terwijl in de crisis zelf steeds een snelle daling is waar te nemen.

Deze eerste en belangrijke symptomen van een crisis zijn op den middenstand slechts in geringe mate van invloed.

De prijsbewegingen op de wereldmarkt worden, voor zoverre zij van korten duur zijn, opgevangen door groothandelaren en grossiers. Blijken zij van meer blijvenden aard te zijn, dan zullen zij met eenige maanden vertraging, hun invloed doen gelden op de inkooprijzen van den detailhandel. De bestaande voorraden zoowel in den groot- als in den detailhandel vertragen een aanpassen van de detailhandelprijzen aan de wereldmarktprijzen. Dit vertraagde aanpassen van de detailhandelprijzen aan de prijzen op de wereldmarkt nemen we niet alleen waar bij prijsdaling, maar evenzeer bij prijsstijging. Het is goed op dit laatste verschijnsel even de aandacht te

vestigen, omdat daardoor het verwijt, dat de detailprijzen bij daling achterblijven, een onbillijkheid wordt. Bovendien is zoowel prijsstijging als prijsdaling sterker bij de groothandelprijzen dan bij de detailprijzen. Hierop komen we naderhand terug.

Uit onderstaande logarithmische grafiek blijkt duidelijk, dat ook bij prijsstijging de kleinhandelprijzen achterblijven. Zij bereikten dan ook later hun maximum (groothandelprijzen maximum in 1919, kleinhandelprijzen in 1920). Hun prijsdaling gaat ook langzamer. Uit de grafiek blijkt ook, in tegenstelling tot wat wel eens beweerd is, dat in de periode 1913/1923 de prijsstijging meer bij de groothandelprijzen ten achter bleef dan de prijsdaling. Ten deele hebben

hierop natuurlijk overheidsmaatregelen (distributie, maximum prijzen) ingewerkt. Bovendien zal de aanpassing van de kleinhandelprijzen bij de daling van de groothandelprijzen wel vergemakkelijkt zijn door de geringe voorraden, die in omloop waren.

De aanwezige voorraden van het middenstandsbedrijf vormen een zeer belangrijke factor ter verklaring van de positie van den middenstand bij de conjunctuurwisselingen.

Dalende conjunctuur gaat steeds gepaard met prijsdaling, d.w.z. de geldwaarde der voorraden vermindert. Ieder zal dus trachten, zijn voorraden zoo klein mogelijk te houden. Groothandelaren en grossiers kunnen dit gemakkelijker doen dan detaillisten. De voorraden der detaillisten toch zijn aan tamelijk enge grenzen gebonden. De bovengrens wordt veelal gevormd door beschikbare ruimte en de credietwaardigheid der onderneming, naar beneden wordt de grens bepaald door de behoefte aan sorteering. Deze behoefte wordt zeer opgevoerd. In den regel zal men dan ook wel kunnen aannemen, dat in normale gevallen de aanwezige voorraad correspondeert met de bovengrens. Waar nu de omzetsnelheid groot is, dus de voorraad na korten tijd geheel vernieuwd is tegen de dan geldende lagere prijzen, kan ondanks deze groote voorraden toch een snelle aanpassing tusschen groothandel- en kleinhandelprijzen tot stand komen. Is de omzetsnelheid klein, dan is dit niet het geval. Als type van de eerste soort zaken zouden wij de levensmiddelenbranche willen noemen, als type van de laatste de meubelzaken.

Behalve op de vertraging van de prijsbeweging moeten wij letten op de geringere bewegelijkheid der kleinhandelprijzen. Vindt de eerste een redelijke verklaring in den temperenden invloed van de voorraden, voor het laatste element zijn de vaste kosten aan-

sprakelijk te stellen. Tot deze vaste kosten kunnen gerekend worden: huur, licht, reclame, arbeidsloon en in zekeren zin ook het inkomen van den eigenaar. Waar de goederen een min of meer ingrijpende bewerking ondergaan, zooals bijv. in de bakkerijen, kunnen deze vaste kosten zeer groot zijn in verhouding tot de inkoopwaarde der grondstoffen. Een daling of stijging van de grondstoffenprijzen oefent daardoor een veel geringeren invloed uit op den verkoopprijs.

Waar de verkoopkosten relatief gering zijn, zooals bijv. in de kruideniersbranche, is te dien opzichte een betere aanpassing te verkrijgen. Twee factoren werken hier evenwel tegen. De eerste is er één, die zuiver samenhangt met de algemeene conjunctuurverschijnselen. In vele gevallen zal nl. de betaalkracht van den cliëntenkring belangrijk afnemen. Dit kan leiden tot verminderde omzetten en tot meerdere leveranties op credit, waarvan een gedeelte tot verliezen leidt. De prijsaanpassing wordt hier belemmerd door kleinere omzetten en stijging van het risico.

Buiten samenhang met den algemeenen conjunctuur staat het feit, dat in verschillende middenstandskringen door oorzaken, die o.a. in het boek van Dr. Tobi en Dr. Visser: „Georganiseerde Distributie”¹⁾, blootgelegd zijn, het inkomen gedaald is tot een peil, dat beneden een redelijk bestaan ligt. Hoewel hiervan de wanverhoudingen in het detaillistenbedrijf de oorzaak zijn, is het toch wel verklaarbaar als detaillisten trachten, de daling der inkoopsprijzen ten eigen bate te gebruiken; voor hen ligt hier een kans, maar voor de maatschappij als organisch geheel is dit natuurlijk geen oplossing, immers door het hoog houden van de kleinhandelprijzen bij dalend loonniveau ontstaan extra-spanningen, die het aanpassingsproces bijzonder moeilijk maken. Voor de maatschappij is daarom een verbetering van het onrationeële middenstandsbedrijf een dringende noodzakelijkheid, mede als element van crisisbestrijding.

Hiermede zijn de voornaamste gevolgen van de prijsdaling aangegeven. Wij gaan nu over tot een ander crisisgevolg, nl. de daling der koopkracht.

Zoowel van ondernemers als arbeiders daalt in tijden van crisis de koopkracht. Over het algemeen zullen deze twee groepen hierop anders reageeren. Bij ondernemers zal de daling van hun privé-inkomen leiden tot beperking van uitgesproken luxe-uitgaven. Vacantiereizen naar het buitenland en naar badplaatsen zullen verminderen, voor beleggingen minder beschikbaar zijn en de aankoop van sieraden wordt beperkt. De gewone consumptie-uitgaven zullen evenwel voor het overgrote deel gewoon doorgaan. Hieruit volgt, dat de daling van de koopkracht der ondernemers slechts geringen invloed uitoefend op de omzetten van den middenstand in het algemeen. Anders is dit bij de daling van de koopkracht der arbeiders. Deze zetten een zeer belangrijk deel van hun inkomen in middenstandszaken om.

Volgens de Amsterdamsche budgetstatistiek besteden de arbeiders 41 pCt. van hun inkomen aan voedingsmiddelen. Aan kleeding, schoeisel, brandstof, toilet-, wasch- en schoonmaakartikelen en aan rooken besteden zij bovendien nog 14 pCt. In totaal kan men dus zeggen, dat 55 pCt. van het arbeidersinkomen in middenstandszaken wordt besteed. Waar het hier arbeiders betreft met een relatief hoog loon (ruim f.1900.— in 1923/24) zal het gemiddelde eerder hooger dan lager liggen en als we dus zeggen, dat de helft van het arbeidersinkomen bij middenstanders omgezet wordt, zijn we aan den veiligen kant.

Op twee wijzen daalt in een depressie het geldinkomen van de arbeidersklasse, nl. door werkloosheid en door loonsverlaging. Wel ontvangen vele werklozen ondersteuning en dalen dus de omzetten minder dan zonder steun het geval zou zijn, maar, ook met

den steun neemt de koopkracht der arbeidersklasse zeer af. Wanneer dan ook een zeer voorzichtige schatting van het aantal werklozen in den komende winter reeds het groote getal van een kwart millioen aangeeft, dan laat zich wel denken welk een druk dit op den middenstand moet uitoefenen. Een becijfering van de totale vermindering van de koopkracht is hier niet uit te voeren en zou ook nog weinig zeggen, omdat de druk zeer ongelijk over de verschillende middenstandsbedrijven verdeeld zal zijn. Daling van de ambtenarsalarissen, vooral van de lagere, oefent eenzelfde drukkende werking op de omzetten uit.

Het sterkst zal deze druk ondervonden worden op goederen, waarop men tijdelijk kan bezuinigen zonder evenredige daling der behoeftebevrediging. Van textielwaren en kleeding in het algemeen, meubels, enz. zullen de omzetten sterker dalen dan van brood en kruidenierswaren.

Als gevolg van werkloosheid, loonsvermindering en de onzekerheid van de naaste toekomst, neemt in crisisperioden het aantal huwelijken sterk af. Vooral in de eerste jaren van een depressieperiode is dat het geval. Zaken, die een belangrijk deel van hun omzet vinden in het installeren van nieuwe woningen, zullen hiervan den terugslag ondervinden.

Dr. Tobi en Dr. Visser wijzen eveneens op den invloed der werkloosheid op het middenstandsbedrijf. Hun onderzoek toonde aan, dat velen, die in de fabrieken en op de kantoren geen werk meer kunnen vinden een zaak openen, bij voorkeur in zulk een branche, waarin weinig vakkennis en kapitaal verondersteld wordt noodig te zijn. Zoo werken dus in een crisis twee factoren in dezelfde richting, nl. de verminderde koopkracht der cliënten en het toenemen van de concurrenten. Beide doen de omzetten per winkel dalen.

Behalve het niet-koopen wegens gedaalde koopkracht van arbeiders en ambtenaren is een sterkere neiging te verwachten op credit te koopen of tot aanschaffing van goedkoopere waren over te gaan. Dit kan weer tot de noodzakelijkheid leiden de betere waren extra in prijs te verlagen.

Van enkele, weliswaar niet zeer talrijke groepen daalt in crisistijd het geldinkomen niet. Hieronder moeten o.a. gerekend worden renteniers zonder speculatief bezit, gepensioneerden, trekken van ongevallen- of invaliditeitsrente, personen, die van levensverzekeringsuitkeeringen leven, sommige groepen (gemeente) ambtenaren, personeel van sommige stichtingen enz. Zij besteden een belangrijk deel van hun inkomen in middenstandszaken. Dalen daar de prijzen niet, dan oefenen zij met hun inkomen wel een eenigszins stabiliseerenden invloed uit, maar verschuivingen hebben niet plaats.

Dalen de prijzen wel, dan blijft het totaal te besteden bedrag gelijk, maar het vertegenwoordigt een grootere koopkracht. Laten wij de besparingen buiten rekening, aangezien deze wel te verwaarlozen zullen zijn, dan kunnen wij aannemen, dat er meer goederen voor deze vaste inkomens gekocht zullen worden. Deze goederen zullen gevonden moeten worden onder die, met een min of meer elastische vraag, fruit, betere groentensoorten, ontspanningsinrichtingen (schouwburg, bioscoop) kunnen hiervan de gevolgen ondervinden. Waarschijnlijk zal deze extra vraag van de vaste inkomens onvoldoende zijn om de afnemende vraag van de andere groepen te compenseren; behalve daar, waar locale concentratie van deze inkomens te vinden is. (Dorpen met veel gepensioneerden, enz.).

Voor een deel bereikt deze compenseerende vraag den middenstand rechtstreeks, voor een ander deel indirect. Vooral van rentetrekken en in mindere mate ook van gepensioneerden mogen wij aannemen, dat hun onmiddellijke omgeving de gevolgen van loondaling en werkloosheid ondervindt (inwonende kinderen enz.). De compensatie heeft dan plaats

¹⁾ *Georganiseerde distributie* door Dr. E. J. Tobi en Dr. C. Visser met een bijdrage van Prof. J. A. Veraart. (Purmerend 1931).

hetzij door directe steunverleening, hetzij doordat het gezinsinkomen minder snel daalt dan anders het geval zou zijn.

De daling van de omzetten, die in het algemeen in middenstandszaken te verwachten is, werkt in hoofdzaak op twee manieren nadeelig. De bruto-winst per week of maand daalt bij nagenoeg constante onkosten en de voorraden hebben de tendens aan te groeien. Een deel daarvan dreigt zelfs absoluut tegen kostprijzen onverkoopbaar te worden.

Zou de middenstand nu zeer kapitaalkrchtig zijn, dan zou deze langzame omzet wel schade, maar geen bijzondere moeilijkheden veroorzaken. In werkelijkheid zijn vele middenstanders niet kapitaalkrchtig en zijn de goederen, die de voorraad in hun winkels vormen op crediet gekocht.

Daalt de omzet, dan worden de goederen niet snel genoeg verkocht en zijn de ontvangsten niet voldoende om de credietverplichtingen op tijd na te komen. De credieten moeten dan verlengd, of nieuwe credieten aangegaan worden. De credietbehoefte van den middenstand stijgt zoodoende in crisistijd zeer snel. Ook waar op afbetaling geleverd wordt en het geld dus later binnenkomt, voelt men deze stijgende credietbehoefte.

Het natuurlijke onderpand voor dit soort middenstandscrdiet zouden de winkelvoorraden zijn. Behalve echter de juridische moeilijkheid deze als pand te geven, hebben we het economische bezwaar, dat deze goederenvoorraad in waarde daalt en niemand een minimumgrens kan aangeven. Buiten den winkel zijn zulke goederen bovendien slechts tegen zeer lage prijzen te verkoopen, hetgeen natuurlijk ook het verstreken van crediet bemoeilijkt.

Zonder desorganisatie van de betreffende onderneming zijn middenstandscrdieten dan ook in tijden van depressie maar zelden op te zeggen. Het zijn bijna steeds „bevroren credieten”. Vele banken zijn dan ook huiverig middenstandscrdieten te verstrekken.

Wij hebben nu de belangrijkste verschijnselen op de goederen-, arbeids- en kapitaalmarkt nagegaan, voor zooverre zij van invloed kunnen zijn op de positie der middenstandsbedrijven in tijden van crisis. Als gevaarlijkste punten vonden we enerzijds de dalende koopkracht en anderzijds de voorraden vooral voor zooverre die op crediet gekocht zijn. Tegen de dalende koopkracht kan door den middenstander weinig ondernomen worden, wel kan hij trachten zijn voorraden zoo voorzichtig mogelijk te spuien door in het begin van de crisis zoo min mogelijk te koopen. Heeft zijn voorraad eenmaal het toelaatbaar minimum bereikt, dan is niet alleen zijn risico en de credietdruk zoo klein mogelijk, maar kan hij ook beter zijn verkoopprijzen bij de dalende groothandelprijzen laten aansluiten. Het nieuwe marktevenwicht kan dan zoo spoedig mogelijk en met de geringste schokken tot stand komen.

W. J. v. d. WOESTIJNE.

DE NIEUWE WOONFORENSENBELASTING.

Ingevolge de nieuwe bepalingen van de woonforensenbelasting sedert 1 Mei 1931, waardoor de gemeenten op dit gebied de autonomie hebben herkreten, is de woonforensenbelasting losgemaakt van de inmiddels afgeschafte plaatselijke belasting. Tevens is bepaald, dat het bedrag der belasting geenerlei verband meer mag houden met het inkomen.

De woonforensenbelasting is een plaatselijke belasting, die haar wettelijken grondslag vindt in de Gemeentewet, van welke laatste in Staatsblad No. 89 van dit jaar de nieuwe tekst is opgenomen, in verband o.a. met de tot stand gekomen vernummering der artikelen. Hier volgt nu tekstueel het tot de woonforensenbelasting betrekking hebbende artikel 255 (oud), 288 (nieuw) der Gemeentewet, zooals dit luidt ingevolge art. 26 der wet van 15 Juli 1929, Staats-

blad No. 388, houdende herziening van de financiële verhouding tusschen Rijk en gemeenten.

„Er kan eene directe belasting worden geheven van de „natuurlijke personen, die, zonder in de gemeente hoofd- „verblijf te hebben, er gedurende het belastingjaar meer „dan 90 malen nachtverblijf houden, anders dan als ver- „pleegde in een krankzinnigengesticht of ziekenhuis, of er „op meer dan 90 dagen van dat jaar voor zich of hun „gezin eene gemeubileerde woning beschikbaar houden.

„Wie ter tijdelijke waarneming van eene openbare be- „trekking of ter bijwoning van de vergaderingen van een „vertegenwoordigend openbaar lichaam, waarvan hij het „lidmaatschap bekleedt, buiten de gemeente van zijn hoofd- „verblijf vertoeft, is deswege niet belastingplichtig.

„Of iemand in eene gemeente hoofdverblijf heeft, wordt „naar omstandigheden beoordeeld.

„Het belastingjaar begint met 1 Januari en eindigt met „31 December.

„De belasting wordt geheven naar den duur van het ver- „blijf, naar de huurwaarde der gemeubileerde woning of „naar andere bij de verordening vast te stellen grondsla- „gen. Het bedrag der belasting mag echter niet onmiddellijk of middellijk afhankelijk zijn van het inkomen of een „deel van het inkomen.

„De wet van 29 April 1925, Staatsblad No. 171, is mede „van toepassing ten aanzien van de in dit artikel bedoelde „belasting; met dien verstande, dat waar die wet spreekt „van „inspecteur” gelezen wordt: burgemeester.”

Uit dit citaat blijkt, dat de heffing een facultatief, geen dwingend, karakter heeft, dat andere dan natuurlijke personen (N.V.'s bijv.), hierbij buiten schot blijven en dat ze in ieder geval in het teken van meer dan 90 staat. De verder in den tekst aangehaalde wet van 29 April 1925, Staatsblad No. 171, is die tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen, aan welke wet de bevoegdheid wordt ontleend om onder bepaalde formaliteiten bij de aanslagregeling buiten rekening te laten rechtshandelingen met hoofdzakelijk anti-fiscaal doel, een onderwerp, waarop in het vervolg dezer nog wordt teruggekomen.

De kohieren, waarop de aanslagen in de woonforensenbelasting zijn uitgetrokken, worden opgemaakt door B. en W. en vastgesteld door den Gemeenteraad (art. 264, oud, 297, nieuw, Gemeentewet).

Het eerste belastingjaar loopt van 1 Mei 1931 tot en met 31 December 1931. De volgende belastingjaren vallen samen met het kalenderjaar. De aangeslagene ontvangt voor de woonforensenbelasting een gedagteekend aanslagbiljet (art. 265a, oud, 298, nieuw, Gemeentewet).

Bezwaren tegen den aanslag in de woonforensenbelasting zijn in eerste instantie in te brengen bij den Gemeenteraad binnen twee maanden na de dagteekening van het aanslagbiljet en beroep staat binnen een maand na de beslissing open bij den Raad van Beroep voor de directe belastingen (art. 265b oud, 299 nieuw, Gemeentewet). Daar verpleging in een krankzinnigengesticht of ziekenhuis niemand tot woonforensenvermag te maken, kan dit bijv. een punt van bezwaar vormen.

Toen nog het sedert Mei 1931 vervallen art. 265i van de Gemeentewet gold, was in deze aan Gedeputeerde Staten en de Koningin de beslissing. Eenige dier beslissingen, onder dat vroegere regiem gevallen, zullen weldra nog onder den horizon van den lezer worden gebracht. Maar of gemeenteraden en Raden van Beroep ze tot richtsnoer zullen nemen, moet worden afgewacht.

Voor de invordering der woonforensenbelasting gelden de bepalingen van art. 257 (oud) e.v., 290 (nieuw) e.v. der Gemeentewet.

Het begrip „woning” wordt ruim genomen, niet immer wordt daarvoor een gebouw gevorderd. Ook een woonark en een in vasten dienst varende stoomboot kunnen blijkens de Kon. Besluiten van 12 April 1923, No. 25, B.i.B. (= Beslissingen in belastingzaken, uitg. L. J. Veen te Amsterdam) No. 3456 en 14 Mei 1923, No. 28, B.i.B. No. 3467 als woning beschouwd worden. Ten opzichte van het rangschikken van woonschepen onder de gemeubileerde woningen

is er verder nog rechtspraak van meer recenten datum — zooals een Kon. Besluit van 10 April 1926, No. 63 betreffende de beschikking over een van meubilair voorzien en tot bewoning geschikt vaartuig.

Aan welke eischen een woning heeft te voldoen om als „gemeubileerd” te gelden, kan o.a. het Kon. Besluit van 24 April 1923, No. 57, B.i.B. No. 3459 leeren. Het heet daar als volgt:

„Onder *gemeubileerde* woning is te verstaan een huis of „gedeelte daarvan, dat door zijn meubilering tot bewonen „is ingericht.”

Het was niet gebleken, dat dit het geval was met het daár ter sprake gebracht buitenverblijf te Princenhage, dat in verbouwing was en waar in twee kamers de meubelen waren samengepakt. De aanslag als woonforens werd dan ook vernietigd.

De vrouw, die feitelijk doch niet wettelijk gescheiden leeft van haren man, moet voor de belasting der woonforensen geacht worden nog tot zijn gezin te behooren (K. B. 9 October 1923, No. 66, B.i.B. No. 3498). Zoo is ook de man, die in Indië woont en wiens echtgenote en kinderen in Nederland in een gemeubileerde woning verblijf houden woonforens, aangezien hij hoofd van het gezin is en vrouw en kinderen niet geacht kunnen worden een geheel afzonderlijk gezin te vormen.

Voor belastingplicht als woonforens maakt het geen verschil, indien de gemeubileerde woning, die belanghebbende voor zich of zijn gezin beschikbaar houdt, in eigendom toebehoort aan zijne minderjarige kinderen (K. B. 9 Oct. 1923, No. 68, B.i.B. No. 3499). De woning werd i.c. geacht door belanghebbende, als uitoefenende de ouderlijke macht, voor zich of zijn gezin beschikbaar te zijn gehouden, waartegen het eigendomsrecht der minderjarige kinderen zich niet verzette.

De vraag hoe de wet toe te passen voor het geval de woning wordt ingebracht in een N.V. en zulks voor de leus en ter ontduiking, lost zich op in deze tweede of dan gezegd kan worden, dat de natuurlijke persoon voor zich of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houdt dan wel of dit beschikbaar houden dan geacht moet worden uit te gaan van de niet in de woonforensenbelasting te betrekken N.V. Een Kon. Besluit van Maart 1926 geeft dienaangaande opheldering. Iemand te Amsterdam hoofdverblijf hebbende, had een hem toebehoorende gemeubileerde woning te Zandvoort ingebracht in een door hem gestichte N.V., waarvan hij groot-aandeelhouder, doch geen directeur was en welke gemeubileerde woning hij en zijn gezin hadden bewoond met toestemming van den directeur. Hieruit heeft de Kroon geconcludeerd, dat hij voor zich en zijn gezin de beschikking over de woning had gehouden en terecht als woonforens was aangeslagen.

Soms, doch lang niet algemeen, kan ook de wet van 29 April 1925, Staatsblad No. 171, tot bevordering van de richtige heffing der directe belastingen, toepassing vinden bij rechtshandelingen als het inbrengen in eene N.V. Hierboven werd aangestipt, dat we hierop zouden terugkomen. Het Gerechtshof te 's-Gravenhage is in procedures; deze wet rakende, het competente rechtscollege. Er zijn dan ook in deze materie een tweetal arresten van het Gerechtshof te 's-Gravenhage gepubliceerd t.w. 9 December 1926, B.i.B. 3941.

„Indien een onroerend goed in eene naamlooze vennootschap is ingebracht met de bedoeling een forensenaanslag „onmogelijk te maken, doch ook om andere redenen, kan „deze wet alleen toepassing vinden als die andere redenen „van zoo weinig belang mogen worden geacht, dat is aan „te nemen, dat de rechtshandeling achterwege zou gebleven „zijn, indien de forensenbelasting niet had bestaan.”

5 December 1929, B.i.B. 4619:

„Toepassing van deze wet ten aanzien van de oprichting van eene naamlooze vennootschap, op grond dat die „oprichting geen verandering van feitelijke verhoudingen

„ten doel had en achterwege zou zijn gebleven, indien „daarmede niet de heffing van woonforensenbelasting voor „het vervolg geheel of gedeeltelijk zou worden onmogelijk „gemaakt.”

Ongewild zal het indruk hebben gewekt, dat ook na het afschaffen der werkforensenbelasting bij de voorschriften in zake forensenrecht niet volkomen tot zijn recht is gekomen, Adam Smith's principe: „Taxes ought to be clear and certain.”

Ook uit dit gezichtspunt is het allicht te loven, dat niet veel gemeenten in Nederland het besluit genomen hebben om een woonforensbelasting in te voeren.

B. VAN DEN BERG.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING. DE MIJNBOW IN HET SAARGBIED ONDER FRANSCH BEHEER.

Dr. W. Cartellieri te Saarbrücken schrijft ons:

De kolenmijnbouw vormt de basis van de nijverheid in het Saargebied. Hierop zijn de drie sleutelindustriën van dit land gebaseerd: de ijzer-, de glas- en de ceramische industrie. De kolenmijnen aan den Saar zijn evenwel van lateren datum dan de ijzersmelterijen, doordat kolen in de oudheid en in de middeleeuwen als brandstof bijna niet bekend waren. Men ging in het Saargebied eerst tot haar gebruik over, toen de enorme bosschen, die tot dusverre in de behoefte aan brandstof hadden voorzien, dunner begonnen te worden. Aan Vorst Wilhelm Heinrich von Nassau-Saarbrücken komt de verdienste toe, den weg te hebben gebaad voor het gebruik van steenkolen in plaats van houtskool in de Saarindustrie.

De kolenmijnen van het Saarbekken kwamen in 1750 onder souverain beheer en zijn tot op heden staatsbedrijven gebleven. Toen het Saargebied in 1815 na een tijdelijke afscheiding weder bij het Rijk werd gevoegd, werd het grootste gedeelte der kolenmijnen eigendom van den Pruisischen staat, terwijl alleen de mijn Hostenbach als particuliere maatschappij bleef bestaan. De Beiersche staat was met de beide mijnen St. Ingbert en Mittelhexbach bij de exploitatie van het Saarbekken betrokken, waarbij in de 40er jaren nog de Beiersche particuliere mijn Frankenthal kwam.

De Pruisische staat heeft de productie van zijn mijnen in de 100 jarige periode van 1816—1913 van 100.000 ton tot 13.000.000 ton opgevoerd. Door uitsluitend inheemsche arbeidskrachten te gebruiken, door invoering van moderne productiemethoden heeft hij een in vele opzichten modelbedrijf geschapen, welks zegenrijke gevolgen aan het geheele Saargebied ten goede kwamen. De productie van de overige kolenmijnen in het Saargebied tezamen bedroeg in 1913 rond 1 miljoen ton, waarvan op rekening van de Beiersche staatsmijnen 462.000 ton, de particuliere mijn Frankenthal 341.000 ton en de particuliere mijn Hostenbach 180.000 ton komt.

Toen Frankrijk, als gevolg van het verdrag van Versailles, de Saarmijnen voor 15 jaren in eigendom verkreeg en voor haar exploitatie de „Administration des Mines Domaniales françaises de la Sarre” te Saarbrücken oprichtte, zweefde Frankrijk het plan voor den geest om de productie der Saarmijnen te verdubbelen en daarmede het tekort van de Fransche kolennijverheid te dekken. Deze poging heeft in de eerste plaats tengevolge van afzetmoelijkheden schipbreuk geleden. Het bleek niet mogelijk om de Saarkolen in het Westen af te zetten, eenerzijds omdat zij in geen deele met de langs den goedkoopsten zeeweg uit het buitenland, vooral uit Engeland, ingevoerde kolen konden concurreeren en anderzijds, omdat door de opbrengst van de mijnen in Lotharingen en door den snellen wederopbouw van de in den oorlog vernielde mijnen in Noord-Frankrijk de kolenvoorziening uit het eigen land zienderoogen verbeterde.

De in den oorlog vernielde Noord-Fransche mijnen, ter vervanging waarvan de Saarmijnen moesten wor-

den afgestaan, hebben haar vóóroorlogsche productie reeds weder in 1925 bereikt en deze sedertdien zelfs aanzienlijk overtroffen. Tegenover een verlies van 68,8 miljoen ton, dat Frankrijk — op basis van het jaar 1913 berekend — in de in den oorlog vernielde mijnen heeft geleden, staat een productie van 133,6 miljoen ton uit de Saarmijnen voor de periode van 1920—1930!

In afwijking van zijn oorspronkelijke plannen heeft Frankrijk sedert 1926 — toen de Engelsche mijnwerkersstaking eene tijdelijke opleving teweegbracht — zich tevreden gesteld met de handhaving van de vóóroorlogsche productie van de Saarmijnen, waardoor het in de eerste jaren na den oorlog sterk toegenomen aantal mijnwerkers is verminderd. Vijfmaal — 1924, 1926, 1927, 1929 en 1930 — was de productie iets groter dan die van 1913 (13,2 miljoen ton); in de overige jaren bleef zij er onder. Doordat de meeste andere steenkolen produceerende landen sedertdien hun productie sterk hebben uitgebreid, beteekent deze stilstand van den Saarkolenmijnbouw in werkelijkheid een aanzienlijken achteruitgang. Hetzelfde geldt ook voor de productie per ploeg in den Saarmijnbouw, die van 803 KG. in 1913 tot 874 KG. in 1930 toenam, terwijl zij in het Roergebied in dezelfde periode van 943 KG. tot 1.352 KG. steeg. De geringe productiecapaciteit zal natuurlijk van invloed zijn op de waerdeering van de Saarmijnen bij toekomstige onderhandelingen omtrent den terugkoop. Tengevolge van de kolencrisis is de werktijd gedurende de laatste jaren steeds meer verkort en op groote schaal ontslag aan arbeiders gegeven.

Het aantal mijnwerkers, dat van 56.000 in 1913 tot 75.000 in 1924 was gestegen, is gedurende de laatste maanden reeds weder tot beneden het vóóroorlogsch peil gedaald. Van dit massa-ontslag werden in de eerste plaats de z.g. „Saargänger”, de in de naburige Rijnprovincie en de Beiersche Palts wonende mijnwerkers, het slachtoffer, die reeds vanouds in de Saarmijnen hun brood verdienden en thans als lastige vreemdelingen over de grens werden gezet en aan de zorgen van het Rijk werden prijsgegeven.

Hier volgen eenige bijzonderheden omtrent de productie, het aantal arbeiders en de capaciteit per dagtaak van 1913—1930. De cokesproductie heeft slechts betrekking op den staatshoogoven Heinitz, terwijl de hoogovens van de 5 Saarmijnen 2 miljoen ton produceeren.

Jaar	Netto productie Staats-Verpachmijnen te mijnen			Cokes-Totalaaltotaal 1000 ton	Arbeiders Mijnwerkers onder- en bovengr. en in Inge-nieurs en employé's		Gemid. capaciteit p. dagtaak v. den arbeider onder- en bovengr. en op gronds in KG.
	1000 ton	1000 ton	1000 ton		nevenbed.	employé's	
1913	12.875	341	13.216	250	56.589	—	803
1919	8.750	221	8.971	209	61.121	1.450	524
1920	9.199	212	9.410	240	71.383	2.962	481
1921	9.336	238	9.575	177	72.374	2.976	515
1922	10.943	297	11.240	253	72.790	3.019	606
1923	8.971	222	9.192	133	74.138	3.045	639
1924	13.648	384	14.032	216	74.908	3.157	708
1925	12.597	393	12.990	272	72.583	3.163	680
1926	13.319	362	13.681	255	73.807	3.665	692
1927	13.194	402	13.596	262	67.345	3.649	740
1928	12.662	445	13.107	267	59.912	3.420	811
1929	13.095	484	13.579	236	60.793	3.383	836
1930	12.752	484	13.236	307	57.202	3.357	874

De verschuivingen op de markten voor Saarkolen kunnen in het kort als volgt worden geschetst. De Saarkolen hebben op de Duitsche, vooral de Zuid-Duitsche, markt, waarop zij vanouds steunden, in vergelijking met 1913, 3,5 miljoen ton verloren, terwijl zij op de Fransche markt slechts 2 miljoen ton wonen. Het verschil van 1,5 miljoen ton, dat in Frankrijk niet kon worden afgezet, komt in een overeenkomstige productievermindering tot uiting, zoodat de geheele afzet van 12,8 miljoen ton in 1913 tot 11,2 miljoen ton in 1930 is gedaald. Van het Saargebied

ging in 1913 naar het overige Duitschland (zonder Elzas-Lotharingen) 4,7 miljoen ton = 37 pCt. van den geheelen afzet, in 1930 echter slechts 1 miljoen ton = 9 pCt. De afzet in het Saargebied zelf is gestegen, hetgeen zijn verklaring vindt in de groote ruwzilverproductie van de Saarbedrijven en de daarmee gepaard gaande grotere cokesproductie; de afzet bedroeg in 1913 4,2 miljoen ton = 33 pCt., in 1930 4,6 miljoen ton = 42 pCt. De afzet naar Frankrijk (incl. Elzas-Lotharingen) steeg van 2,7 miljoen ton in 1913 = 21 pCt. tot 4,5 miljoen ton in 1930 = 40 pCt. Hierbij is echter slechts de afzet naar het oude Frankrijk verdrievoudigd (1913 1 miljoen ton, 1930 3 miljoen ton), terwijl de afzet naar Elzas-Lotharingen kwantitatief iets is afgenomen. Ongetwijfeld heeft de enorme stijging van de productie der Lotharingsche kolenmijnen (1913 3,6 miljoen ton, 1930 6 miljoen ton) hiertoe bijgedragen. De Saarkolen hebben in Zwitserland door de electricatie van de Zwitsersche spoorwegen belangrijke afnemers verloren, in Italië echter nieuwe afzetgebieden gewonnen. Op de Fransche markt vonden de Saarkolen groote afnemers in de nieuwe hoogovens van het Minettegebied, die in het streven naar onafhankelijkheid van de Ruhrcookes door de ijzersmelterijen aldaar in de laatste jaren zijn opgericht en nog steeds verder worden uitgebreid. Hier kan voor de Saarkolen ook voor de toekomst een belangrijke rol zijn weggelegd. Hetzelfde geldt voor de Saarkolen in haar kwaliteit van gaskolen; wegens haar groot gehalte aan vluchtige bestanddeelen zijn zij zeer gezocht. Hier volgen de cijfers voor den afzet van Saarkolen in 1913 en 1930:

De afzetgebieden van de Saarmijnen.

Afzetlanden	1913		1930	
	Tonnen	Procenten	Tonnen	Procenten
Saargebied	4.225.586	33,1	4.640.842	41,5
Overig Duitschland	4.717.974	37,0	975.559	8,7
Totaal	8.943.560	70,1	5.616.401	50,2
Frankrijk van 1914	1.045.163	8,2	2.960.298	26,5
Elzas-Lotharingen	1.625.402	12,8	1.560.682	13,9
Totaal	2.670.565	21,0	4.520.981	40,4
Zwitserland	793.740	6,2	447.255	4,0
België en				
Luxemburg	141.133	1,1	180.991	1,6
Oostenr. en Hongarije	22.690	0,2	21.102	0,2
Italië	183.070	1,4	397.230	3,6
Overige landen	—	—	1.139	—
Totaal	12.754.758	100,—	11.185.099	100,—

Gedurende de twaalf jaren van Fransch beheer der Saarmijnen is duidelijk gebleken, dat Frankrijk niet in staat is de Saarmijnen verder te ontwikkelen. De ontwikkeling van den Saarmijnbouw is in elk opzicht bij die van de naburige kolenlanden ten achter gebleven. Daarom wenscht de bevolking van het Saargebied de spoedige teruggave van de Saarmijnen aan Duitschland, opdat met haar reorganisatie op modernen technischen en economischen grondslag een aanvang kan worden gemaakt. Het terugwinnen van het afzetgebied van de Saarkolen in Duitschland is feitelijk een vrachtkwestie, tot welker oplossing reeds verschillende plannen werden uitgewerkt. De bevolking van het Saargebied kant zich zeer beslist tegen eenige deelneming van Frankrijk, in welken vorm ook, in de Saarmijnen na de teruggave van het Saargebied — welke uiterlijk in 1935 moet plaats vinden —, omdat daardoor een gevaar voor politieke verwickelingen in het leven wordt geroepen. Zij wenscht den terugkeer van de mijnen in Pruisisch Staatsbezit, dat haar in zijn 100-jarige vooruitziende exploitatie groot heeft gemaakt.

AANTEKENINGEN.

DE SCHULDENLAST DER GEMEENTEN.

Aan het slot van het artikel „Provinciale en gemeenteteeningen” in E.-S. B. van 6 Mei 1931, waarin de *nieuw* gesloten leeningen werden besproken in de periode 1 Mei 1924 tot eind 1930, werd toegezegd, dat in vervolg hierop eenige bijzonderheden zouden vermeld worden over den *bestaanden* schuldenlast der gemeenten. De door het Centraal Bureau voor de Statistiek bewerkte „Statistiek der gemeentefinanciën 1929” bevat daaromtrent een aantal gegevens, waaraan wij allereerst den navolgenden staat ontleenen, die aangeeft, hoe de schulden in het tijdvak van 1 Januari 1924 tot 1 Januari 1929 zijn toegenomen, zoowel in absolute cijfers als per hoofd der bevolking.

Opgemerkt zij, dat in deze bedragen ook zijn begrepen de door het Rijk aan de gemeenten verstrekte voorschotten voor woningbouw, ingevolge de landarbeiderswet enz. Het totaal dezer voorschotten bedroeg op 1 Januari der jaren 1924 tot en met 1929 resp. in duizendtallen guldens 437.892, 545.907, 627.298, 633.829, 613.961 en 606.617. De kasgeldleeningen zijn evenwel niet inbegrepen.

Met inbegrip dezer voorschotten is het totaal van alle gemeenteschulden in een tijdvak van zes jaren gestegen van f 1.531.352.000 tot f 2.122.317.000 of per hoofd der bevolking van f 212,31 tot f 274,52.

Ongeveer de helft van dat totaalbedrag der schulden komt voor rekening van de grootste vier gemeen-

ten (Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht). Daar de bevolking dezer gemeenten nog niet het vierde deel vormt van de totale bevolking, is de schuldenlast per inwoner voor deze groep van gemeenten belangrijk hooger dan het gemiddelde voor alle gemeenten tezamen. Volgens onderstaande tabel is de schuld per inwoner dezer groep dan ook toegenomen van f 412,29 op 1 Januari 1924 tot f 562,33 op 1 Januari 1929.

Gaan we de verhoudingscijfers na ook voor de andere gemeenten, zooals deze in bovenstaande tabel naar het aantal inwoners op 31 December 1920 tot enkele groepen zijn samengevoegd, dan valt al aanstonds op, dat het bedrag der schulden per inwoner kleiner wordt naar gelang het betrekking heeft op een groep gemeenten met een gemiddeld kleiner aantal inwoners. Op 1 Januari 1929 is de schuld per inwoner voor de groep gemeenten boven 100.000 inwoners zelfs ruim zevenmaal zoo hoog als voor de groep gemeenten van minder dan 5001 inwoners. Voor elke groep gemeenten blijkt de schuld van jaar op jaar toegenomen. Alleen zijn voor de groep gemeenten van 50.001—100.000 inwoners de verhoudingscijfers voor 1927 en 1928 en voor de groep van 20.001—50.000 inwoners de cijfers voor 1928 en 1929 lager dan het daaraan voorafgaande jaar.

De grootste bedragen blijken voor alle jaren en voor alle groepen van gemeenten geleend te zijn ten behoeve van de volkshuisvesting. Daarnaast blijken nog belangrijke bedragen geleend te zijn voor eigendommen,

STAAT I

Benaming der hoofdstukken.

Bedrag der schulden op 1 Januari.

Benaming der hoofdstukken.	Bedrag der schulden op 1 Januari.					
	1924	1925	1926	1927	1928	1929
	Absolute cijfers in duizendtallen guldens.					
Algemeen beheer	28.968	27.991	34.019	33.686	30.980	32.114
Openbare veiligheid	7.536	7.681	7.897	8.570	8.860	9.122
Volksgesondheid	76.410	80.303	82.507	96.456	104.128	107.572
Volkshuisvesting	473.453	610.189	713.120	738.341	747.527	757.309
Openbare werken	221.838	232.583	245.460	253.286	264.276	288.326
Eigendommen, niet voor den openbaren dienst bestemd	198.020	270.039	282.342	304.692	315.642	322.220
Onderwijs, kunsten en wetenschappen	108.853	121.930	137.300	144.588	154.602	171.667
Ondersteuning aan behoeftigen en werklozen	22.551	23.213	24.237	24.663	24.936	24.351
Landbouw	4.559	5.733	7.227	8.034	8.582	9.163
Handel en nijverheid	88.133	92.718	89.869	98.400	111.716	117.914
Belastingen	58	196	47	200	204	193
Kasvoorzieningen						
Kasgeldvoorzieningen	2.068	11.782	3.113	3.829	4.064	4.047
Overige inkomsten en uitgaven	298.902	285.575	283.273	293.456	277.869	278.091
Geldleeningen	—	134	6.794	766	334	229
Totaal voor alle gemeenten	1.531.352	1.770.067	1.917.206	2.008.968	2.053.719	2.122.317
waarvan voor de groep van gemeenten						
boven 100.000 inwoners	731.490	861.582	945.725	1.010.236	1.033.226	1.067.224
van 50.001—100.000	176.952	198.457	219.895	219.021	230.504	245.939
" 20.001—50.000	242.540	286.233	307.227	320.963	325.003	333.047
" 10.001—20.000	127.007	154.645	164.974	168.594	166.612	168.653
" 5.001—10.000	123.428	133.620	140.528	147.768	154.646	159.162
minder dan 5.001	129.935	135.529	138.857	142.386	143.728	148.242
	Per hoofd der bevolking.					
Algemeen beheer	f 4,02	f 3,83	f 4,59	f 4,47	f 4,04	f 4,15
Openbare veiligheid	" 1,04	" 1,05	" 1,06	" 1,14	" 1,16	" 1,18
Volksgesondheid	" 10,59	" 10,98	" 11,12	" 12,82	" 13,66	" 13,91
Volkshuisvesting	" 65,64	" 83,41	" 96,15	" 98,10	" 98,03	" 97,96
Openbare werken	" 30,76	" 31,80	" 33,10	" 33,65	" 34,66	" 37,30
Eigendommen, niet voor den openbaren dienst bestemd	" 27,45	" 36,92	" 38,07	" 40,48	" 41,39	" 41,68
Onderwijs, kunsten en wetenschappen	" 15,09	" 16,66	" 18,51	" 19,20	" 20,27	" 22,20
Ondersteuning van behoeftigen en werklozen	" 3,13	" 3,17	" 3,27	" 3,28	" 3,28	" 3,15
Landbouw	" 0,63	" 0,78	" 0,97	" 1,07	" 1,13	" 1,19
Handel en nijverheid	" 12,22	" 12,67	" 12,12	" 13,07	" 14,65	" 15,26
Belastingen	" 0,01	" 0,03	" 0,01	" 0,03	" 0,03	" 0,02
Kasvoorzieningen						
Kasgeldvoorzieningen	" 0,29	" 1,61	" 0,42	" 0,51	" 0,53	" 0,52
Overige inkomsten en uitgaven	" 41,44	" 39,04	" 38,19	" 38,99	" 36,44	" 35,97
Geldleeningen	—	" 0,02	" 0,92	" 0,10	" 0,04	" 0,03
Totaal voor alle gemeenten	" 212,31	" 241,97	" 258,50	" 266,91	" 269,31	" 274,52
waarvan voor de groep van gemeenten						
boven 100.000 inwoners	" 412,29	" 479,43	" 520,02	" 546,31	" 551,18	" 562,33
van 50.001—100.000	" 310,74	" 344,95	" 378,11	" 373,17	" 368,47	" 388,78
" 20.001—50.000	" 242,60	" 281,05	" 296,44	" 304,79	" 299,40	" 299,05
" 10.001—20.000	" 138,25	" 166,04	" 174,77	" 175,73	" 177,99	" 178,26
" 5.001—10.000	" 107,10	" 114,17	" 118,00	" 122,21	" 126,76	" 128,78
minder dan 5.001	" 72,26	" 74,37	" 75,26	" 76,18	" 76,28	" 77,84

STAAT II

1 Januari	Rentepercentage.								onbekend	Totaal
	renteloos	beneden 4	4—4½	4½—5	5—5½	5½—6	6—6½	6½ en hooger		
	Absolute cijfers in duizendtallen guldens.									
1924	241.757	336.020	171.891	317.404	157.280	200.566	98.953	7.481	1.531.352	
1925	236.707	354.285	170.259	365.002	187.593	348.745	99.773	7.703	1.770.067	
1926	233.010	367.761	200.382	578.912	220.145	250.671	58.457	7.870	1.917.206	
1927	391	224.511	362.385	483.752	586.802	117.980	206.862	17.965	8.319	2.008.968
1928	1.177	214.321	359.684	613.798	570.148	104.003	170.766	11.322	8.499	2.053.719
1929	1.134	206.423	354.689	785.719	543.033	84.452	128.553	10.054	8.260	2.122.317
	In % van het totaal.									
1924	15,79	21,94	11,22	20,73	10,27	13,10	6,46	0,49	100,—	
1925	13,37	20,02	9,62	20,62	10,60	19,70	5,64	0,43	100,—	
1926	12,15	19,18	10,45	30,20	11,48	13,08	3,05	0,41	100,—	
1927	0,02	11,18	18,04	24,08	29,21	5,87	10,30	0,89	100,—	
1928	0,06	10,44	17,51	29,89	27,76	5,06	8,32	0,55	100,—	
1929	0,05	9,73	16,71	37,02	25,59	3,98	6,06	0,47	100,—	

STAAT III

Groepen van gemeenten:	Geraamde uitgaven voor den gewonen dienst						
	in totaal	voor rente		voor aflossing		voor rente en	
		Absolute cijfers × f 1000	In % van kol. 2	Absolute cijfers × f 1000	In % van kol. 2	Absolute cijfers × f 1000	In % van kol. 2
Boven 100.000 inwoners	282.134	48.806	17.30	28.859	10.23	77.665	27.53
Van 50.001—100.000	65.889	11.380	17.27	6.722	10.20	18.102	27.47
„ 20.001— 50.000	92.516	15.822	17.10	8.980	9.71	24.802	26.81
„ 10.001— 20.000	51.110	7.973	15.60	4.954	9.69	12.927	25.29
„ 5.001— 10.000	49.769	7.653	15.38	4.806	9.65	12.459	25.03
„ minder dan 5.001	61.123	7.024	11.49	4.690	7.67	11.714	19.16
Totaal voor alle gemeenten....	602.541	98.657	16.37	59.011	9.79	157.668	26.16

niet voor den openbaren dienst bestemd (in welke rubriek de grondbedrijven zijn ondergebracht), voor openbare werken, voor de rubriek overige inkomsten en uitgaven (waartoe de electriciteits- en gasbedrijven behoren) en voor onderwijs.

Behalve naar de doeleinden kan het bedrag der schulden ook verdeeld worden naar de rentepercentages, waartegen geleend is. Voor alle gemeenten tezamen volgen deze cijfers hierboven, zoowel absoluut als in pCt. van het totaal der schulden.

De in de kolom „onbekend” opgenomen bedragen hebben betrekking op de door een aantal gemeenten in Groningen en Drenthe aan een electriciteitsmaatschappij aldaar verschuldigde kapitalen voor netaanleg, waarvoor de splitsing naar het rentepercentage niet bekend is.

Nog zij vermeld, dat de door het Departement van Financiën tegen een rente van 6 pCt. verstrekte voorschotten voor den aanleg van waterleidingen verantwoord zijn in de kolom der schulden van 4½—5 pCt., omdat van deze 6 pCt. door het Departement van Arbeid 1½ pCt. wordt terugbetaald, zoodat practisch de gemeentebesturen niet meer dan 4½ pCt. betalen.

Uit de cijfers blijkt, dat in 1924 nog het hoogste bedrag voorkomt in de groep der 4—4½ pCt. schulden. Voor de jaren 1925, 1926 en 1927 is dit het geval in de groep van 5—5½ pCt. en voor de jaren 1928 en 1929 in de groep van 4½—5 pCt. De verhoudingscijfers doen verder zien, dat het rentetype der gemeenteleeningen in den loop der jaren is gedaald en dat het zich hoe langer hoe meer concentreert tot een bepaalde rentegroep. Zoo was in 1925 het hoogste percentage nog 20,62 (groep van 5—5½ pCt.) en in 1929 niet minder dan 37,02 (groep van 4½—5 pCt.).

Betreffende de bedragen, die in den gewonen dienst der gemeentebegrotingen geraamd zijn voor rente en aflossing der hierboven besproken leeningen, komen in de inleiding van de statistiek der gemeentefinanciën gegevens voor, waarvan we die voor het jaar 1929 hierboven laten volgen voor alle gemeenten tezamen en ook afzonderlijk voor dezelfde groepen van gemeenten als in het eerste staatje zijn opgenomen.

Naast deze bedragen voor rente en aflossing en voor hun totaal is telkens het totaalbedrag der uitgaven van den gewonen dienst geplaatst, en is in enkele ver-

houdingscijfers aangegeven, welk deel rente en aflossing vormen van deze totaaluitgaven. Over het begrotingsjaar 1929 is dit deel voor alle gemeenten tezamen 26,16 pCt. Ook bij deze verhoudingscijfers is het weer opmerkelijk, dat zij voor de groepen der grootere gemeenten hooger zijn dan voor de groepen der kleinere gemeenten. De voor rente geraamde bedragen zijn voor alle groepen van gemeenten telkens ruim de helft hooger dan die voor aflossing zijn geraamd. Ten aanzien van de in kolom 2 vermelde bedragen zij nog opgemerkt, dat hierin voor de takken van dienst, die als zelfstandige inrichting (bedrijf) worden geadministreerd, niet begrepen zijn de uitgaven, doch alleen de uitkeeringen van de gemeenten aan deze takken van dienst. De in het staatje voorkomende verhoudingscijfers zijn daardoor alle iets te groot en omdat voor de grootere gemeenten naar verhouding meer bedrijven voorkomen dan voor de kleinere gemeenten, is het verschil voor de grootere gemeenten van iets meer belang dan voor de kleinere gemeenten.

V.

De crisis in de textielindustrie.

In een onlangs door het „Institut für Konjunkturforschung” te Berlijn gepubliceerde studie over de crisis in de wereldtextielindustrie van de hand van Dr. Heinz Grünbaum¹⁾ wordt een poging gedaan om op grond van een zeer omvangrijk statistisch materiaal het conjunctuurverloop van alle belangrijke textielindustrieën in de wereld tot op heden na te gaan en de belangrijkste structurele factoren naar voren te brengen, die tot de geweldige crisis in de textielindustrie hebben bijgedragen.

Dr. Grünbaum wijst er bij zijn bespreking van de structuur van de textielindustrie op, dat naar schatting het aantal industrie-arbeiders op de wereld 100 tot 130 miljoen bedraagt, waarvan 9 tot 10 miljoen of ongeveer 7 tot 10 pCt. in de textielindustrie werk vinden. Van dit aantal is 80 pCt. in slechts acht landen — Duitsland, Engeland, Frankrijk, Italië, Rusland, Ver. Staten, Japan en Indië — werkzaam. De groote beteekenis van de textielindustrie in deze

¹⁾ Die Welttextilkrise door Dr. Heinz Grünbaum. Uitgave van het Institut für Konjunkturforschung. (Berlijn 1931, Verlag von Reimar Hobbing. Prijs R.M. 8).

landen wordt nog duidelijker, indien men bedenkt, dat zij 85 pCt. van de wereldtextielproductie voortbrengen.

Sedert den oorlog hebben in de textielindustrie belangrijke structureele veranderingen plaats gevonden, waardoor vooral het oude Europeesche textielcentrum is getroffen (in de eerste plaats Engeland, verder Duitschland, Frankrijk en de kleinere textielgebieden van Europa). Zuiver kwantitatief is de positie van de drie grootste Europeesche industrielanden — Engeland, Duitschland en Frankrijk — in het kader van de geheele wereldtextielindustrie nog niet zoo ongunstig. Het aandeel in de productiewaarde van de genoemde landen, dat vóór den oorlog meer dan 40 pCt. bedroeg, is tot 1928 tot 37 pCt. gedaald. Uit een beschouwing over het conjunctuurverloop in de internationale textielindustrie blijkt evenwel, dat de druk, die van de industrialisatietendenzen van de nieuwe landen op de oude Europeesche textielindustrie uitgaat, deze thans reeds in een toestand van verhoogde „Krisenempfindlichkeit” heeft gebracht. Tevens toont een analyse van de factoren, die de expansie in de textielindustrie in de structuurbegunstigde landen bevorderen, dat het hier niet voorbijgaande storingsfactoren betreft, maar dat de oude Europeesche textielindustrieën „vielmehr vor einer Daueraufgabe grundsätzlicher Umstellung stehen”.

Drie verschillende ontwikkelingsfactoren kunnen worden onderscheiden, die het beeld van de wereldtextielindustrie in de laatste decennia hebben gewijzigd.

1e. De industrialiseering van de grondstofproduceerende landen.

Deze factor is bekend genoeg om er lang bij stil te staan. Behalve in de Oost-Aziatische landen (China, Britsch-Indië en Japan), vindt men de expansietendenzen in de textielindustrie vooral in Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika en de Zuid-Amerikaansche staten.

2e. De nationaal politieke industrialiseeringstendenzen.

In een aantal Oost-Zuidoost- en Zuid-Europeesche landen vond, tengevolge van niet-economische factoren, een uitbreiding van de textielindustrie plaats. Hiertoe behoort in de eerste plaats Rusland, dat door den oorlog van zijn belangrijkste textielgebied (Polen) werd beroofd, en dat reeds in 1926/27 het vooroorlogse niveau weer had bereikt. Ook in Italië waren het vooral politieke factoren, die in het bijzonder in de jaren 1924 tot 1926 de ontwikkeling van de textielindustrie bevorderden. Ofschoon de deflaticrisis de Italiaansche textielindustrie sterk aantastte, was als gevolg van de fascistisch-merkantilistische industriepolitiek, het productievolumen in de jaren 1926 tot 1928 meer dan 50 pCt. grooter dan vóór den oorlog. Buitengewoon sterk was de uitbreiding van de textielindustrie in Roemenië en Hongarije, die eveneens door overwegend nationaal politiek

georiënteerde factoren was gestimuleerd. In het bijzonder komt voor Hongarije als economisch belangrijke oorzaak de scheiding van zijn oude textielgebieden.

3e. De industriële ontwikkeling van kapitaalcrachtige landen.

De landen, die hiertoe behooren, vertoonen in zoverre een gemeenschappelijke trek, dat zij niet door den oorlog en zijn kapitaalverstorende gevolgen werden getroffen. Integendeel, de kapitaalstroom wendde zich juist voor een deel naar deze landen en schiep daarmee de voorwaarden voor een gezonde industriële ontwikkeling. Ook deze landen profiteerden aanzienlijk van het uitblijven van den internationalen concurrentiestrijd gedurende den oorlog. Na het einde van deze „natuurlijke” bescherming was de positie van die industrieën aanzienlijk versterkt.

Hiertoe behooren in de eerste plaats de Ver. Staten en Canada; in Europa vooral Nederland en Zweden. Toch zijn deze twee landen, ondanks de door hun structuur begunstigde positie, zoo nauw met den economischen toestand van de Centraal-Europeesche textielindustrie-centra verbonden, dat het conjunctuurverloop niet geheel onaangestast bleef. Nog duidelijker blijkt deze situatie in Zwitserland.

Het volgend overzicht poogt de ontwikkelingstendenzen van de textielproductie in cijfers weer te geven. De voor 27 landen berekende indexcijfers vergelijken het kwantitatieve productievolumen van de jaren 1926/28 met het jaar 1913 (in enkele gevallen moesten de cijfers op een ander vooroorlogsch jaar gebaseerd worden). De indexcijfers zijn gebaseerd op alle destijds voor de afzonderlijke landen ter beschikking staande gegevens over de productie van de textielindustrie en zijn dus niet geheel uniform samengesteld. Niettemin komen de bovengenoemde tendenzen zeer duidelijk naar voren (zie hieronder).

Deze cijfers behoeven slechts weinig commentaar. In het bijzonder komt hierin de ongunstige toestand in de textielindustrie van Engeland tot uiting. In de jaren 1926/28, een periode, die, vergeleken met de volgende twee jaren, uit conjunctuuroogpunt nog als betrekkelijk gunstig kan worden beschouwd, heeft de Britsche textielproductie slechts driekwart van haar vooroorlogse productie bereikt.

In het algemeen is uit de onderstaande cijfers de gevolgtrekking te maken, dat de ontwikkeling van de grondstofproduceerende landen verreweg het sterkst is geweest. Zij overtreffen in hun groeiproces voor het meerendeel de Noord-Amerikaansche landen en de kapitaalcrachtige neutrale landen van Europa.

Dr. Grünbaum is van meening, dat de industrialisatietendenzen van de grondstofproduceerende landen zich na de huidige depressie ongetwijfeld opnieuw zullen voortzetten. Weliswaar zal de Europeesche textielindustrie, die onder voortdurenden exportdruk staat, den jongen industrieën in stijgende mate in haar ontwikkeling belemmeren, doch de economische voor-

Indexcijfers van de productie der textielindustrie (gem. 1926—1928).
(1913 = 100).

Het vroegere Europeesche textielcentrum	De grondstof produceerende landen	De kapitaalcrachtige landen	De landen met overwegend niet-economische industrialisatietendenzen
Duitschland 84 ¹⁾	Britsch-Indië 155 ³⁾	Zweden 160	Roemenië 220
Frankrijk 94 ²⁾	China 293 ⁴⁾	Noorwegen 115	Hongarije 265
Groot-Brittannië 74	Japan 229 ⁵⁾	Nederland 154	Italië 154
Oostenrijk 119	Australië 162 ⁶⁾	Canada 181 ¹¹⁾	Rusland 130 ¹³⁾
Tsjecho-Slowakije 119 ²⁾	Nieuw-Zeeland 162 ⁷⁾	Ver. Stat. v. Amer. 170 ¹²⁾	
Zwitserland 90	Zuid-Afrika 250 ⁸⁾	(België) 128	
Spanje 105	Brazilië 180 ⁹⁾		
Portugal 92	Chili 164 ¹⁰⁾		
	Mexico 116		
Totaal (gewogen gemiddelde) 91	218	169	148

¹⁾ 1913 vroegere Rijksgeschied; omgerekend op het huidige gebied: rond 94. ²⁾ Tegenwoordig gebied. ³⁾ gem. 1926—1927. ⁴⁾ Alleen katoenindustrie; 1925. ⁵⁾ gem. 1926—1927 in pCt. van 1914. ⁶⁾ gem. 1925/26—1927/28 in pCt. van 1912. ⁷⁾ gem. 1925/26—1927/28 in pCt. 1911. ⁸⁾ gem. 1925/26—1927/28 in pCt. van 1915/16. ⁹⁾ Alleen katoenindustrie; gem. 1926/27. ¹⁰⁾ 1925; 1914 = 100. ¹¹⁾ 1910 = 100. ¹²⁾ 1914 = 100. ¹³⁾ gem. van de boekjaren 1926/27—1928/29.

waarden in de grondstofproduceerende landen zijn zoo gunstig, dat een verdere ontwikkeling van de nieuwe productie-centra moet worden verwacht. De door eigen productie nog niet gedekte invoer van textielgoederen geeft den industrieën van belangrijke overzeesche markten nog voldoende speelruimte om door terugging van vreemde concurrenten een vermeerdering van haar productie door te zetten.

Het succes van de nieuwe industrieën strekt zich tot dusverre overwegend op de primitievere producten uit. Zoo is bijv. de Chineesche textielindustrie erin geslaagd, zich sedert den oorlog van den invoer van katoenen garens vrij te maken.

Uit een onderzoek over de ontwikkeling van den wereldhandel in textielmachines, door Dr. Grünbaum ingesteld, blijkt dat de investeringen in de weverijen internationaal in het kader van de totale wereldvraag naar textielmachines een stijgende betekenis heeft. Speelde de concurrentiestrijd, die de oude industrielanden van haar plaats verdrong, zich tot dusverre overwegend op de lagere trappen van de textielverwerking af, zoo moet voor de toekomst rekening worden gehouden met een voortdringen van de nieuwe productielanden in de gecompliceerde verwerkingsstadia, die thans nog tengevolge van de hogere arbeidskwalificatie overwegend aan de Europeesche industrieën toekomen. De aanzienlijke stijging in het verbruik van Egyptische katoen in Japan en Indië, die in den jongsten tijd kan worden waargenomen, moet als een eerste teeken van deze ontwikkelings-tendenzen worden beschouwd.

Zelfs wanneer de loonvoorsprong van de overzeesche producenten met toenemende industrialiseering zou afnemen, kan in minstens gelijk tempo de bekwaamheid van de arbeiders toenemen; op deze wijze zou de voor de Europeesche industrieën zoo ongunstige verhouding weer worden hersteld. Een principieel, d.w.z. naar haar aard blijvend overwicht van de Europeesche industrieën op grond van ras- en langzaam verworven eigenschappen kan uit den tegenwoordig nog bestaanden toestand van een zekere kwalitatieve arbeidsverdeling niet worden geconcludeerd. Deze kwalitatieve arbeidsverdeling is juist het resultaat en het bewijs van den immanenten structureelen last, die op de Europeesche industrieën drukt en die zich in die mate moet versterken, waarin de techniek voordringt en daarmee de vroeger nauwe betrekkingen tusschen arbeidsprestatie en arbeidskwalificatie ook op hogere trappen der productie steeds lossen maakt.

Bovendien heeft de daling van de grondstofprijzen de tendens om de eigenproductie in de grondstofvoortbrengende landen te vermeerderen. Tengevolge van het groote, stijgende aandeel van de vaste kosten in den prijs der fabrieken moet zich de „prijsschaar” ten ongunste van de grondstofuitvoerende, fabrieken invoerende, landen nog verder ontsluiten, dan het sedert den vooroorlogstijd reeds het geval was. Door deze relatieve prijsstijging van fabrieken moet de tendens, om van ruil af te zien en zelf te produceeren, sterker worden.

Daarbij zal echter in de productielanden in zooverre een verschuiving plaats hebben — zooals bijv. die voor Indië en Japan op het gebied van de katoenindustrie in zekere mate reeds thans te zien geeft —, dat tot dusverre structureel begunstigde landen met toenemende industrialisatie in stijgende mate aan structureele uitvoerbelemmeringen worden blootgesteld. De dalende uitvoer van katoenen garens in Indië en Japan wijst reeds duidelijk in die richting. Bij de garens is het verdringingsproces, dat reeds vóór den oorlog begon, thans practisch bijna beëindigd; de uitvoer van weefsels, welke den vooroorlogsch en omvang verre overtreft, kon nog tot 1926 stijgen, ontmoet echter sedertdien denzelfden niet te ontwijken tegenstand.

In steeds sterkere mate zal de toekomstige expansie

van de meest ontwikkelde overzeesche textielindustrieën door de ontwikkeling van haar binnenlandsche markten worden bepaald. Tegelijkertijd zal zich de tendens versterken de buitenlandsche markten door verplaatsing van de industrieën naar die landen te verdedigen. Een typisch voorbeeld hiervan was de deelneming van de — toenemende uitvoermoeilijkheden ondervindende — Zwitsersche zijde-industrie in Italië, Frankrijk en Duitschland vóór den oorlog. Op gelijke wijze tracht de Tsjecho-Slowaaksche textielindustrie de voor haar steeds hooger opgetrokken tolmuren van Hongarije en Roemenië te ontgaan. De Japansche textielindustrie breidde om dezelfde reden haar belangen in China uit, in welk land zij omstreeks 1900 bijna de helft van de aanwezige katoenspoelen bezat.

In de mate echter, waarin de eigen kapitaalvorming van de nieuw geïndustrialiseerde landen plaats vindt, nemen de autarkische pogingen van de binnenlandsche politiek ook dezen vorm van den invoer ter hand. Zoo zijn in 1928 reeds 57 pCt. van de in China in bedrijf zijnde katoenspoelen in Chineesch bezit, terwijl in de weverij het buitenlandsche kapitaal nog met 53 pCt. van de aanwezige weefgetouwen op den voorgrond staat.

Teekenen, die op een afneming van de economische tendenzen voor een eigen productie duiden, zijn niet waar te nemen. Men zal veeleer moeten aannemen, dat ook deze factoren na overwinning van de huidige crisis verderen voortgang zullen hebben en slechts bij benadering van een toestand van zoo groot mogelijke autarkie aan activiteit zullen verliezen.

Deze overwegingen leiden tot de gevolgtrekking, dat de structureele druk, die zich op de vroegere Europeesche industrieën doet gevoelen, voor de naaste toekomst in volle scherpte zal blijven bestaan. Waarschijnlijk zal hij nog meer in de breedte gaan werken, d.w.z. hij zal zich tot landen uitstrekken, die tot dusverre de speelruimte van hun ontwikkeling nog niet ten volle hebben uitgebuit. Een dergelijke ontwikkeling echter zou de afzetmogelijkheden van de vroegere Europeesche textielindustrie nog verder verminderen.

De concentratie in het Nederlandsche levensverzekeringsbedrijf.

Het is een bekend feit, dat de concurrentie in het levensverzekeringsbedrijf, niet in het minst hier te lande, zeer sterk is. Terwijl er in het begin van deze eeuw in ons land niet minder dan 93 Nederlandsche levensverzekeringsmaatschappijen bestonden, en er bovendien nog een 60-tal buitenlandsche maatschappijen werkzaam waren, zijn er in den loop der laatste 25 jaren nog ongeveer 14 nieuwe maatschappijen opgericht, aldus lezen wij in „Het Kompas”, maandblad van de Nationale Levensverzekering-Bank, waaraan hier een en ander is ontleend.

Einde 1930 bestonden er volgens den Nederlandschen Almanak van Levensverzekering nog „slechts” 56 Nederlandsche levensverzekeringmaatschappijen. Van de andere 51 maatschappijen, — bijna de helft! — hebben enkele op minder eervolle wijze haar deuren voor het publiek moeten sluiten; het meerendeel heeft haar portefeuille overgedragen aan een zustermaatschappij, hetgeen sedert 1923 slechts mocht geschieden, wanneer de Verzekeringkamer meende zulks zonder bezwaren voor de verzekerden te kunnen toestaan.

En wat de buitenlandsche maatschappijen betreft, welke hier te lande het levensverzekeringsbedrijf uitoefenen of uitoefenen, haar aantal is van 60 geslonken tot . . . 6.

Verreweg het grootste gedeelte heeft hier dus het veld geruimd en vrije baan gemaakt voor de Nederlandsche maatschappijen.

Hetgeen zich in den loop van enkele tientallen jaren in ons binnenlandsch bedrijf afspeelde, is slechts een

onderdeel van het algemeene verschijnsel, dat wij in bijna alle takken van handel en nijverheid, en in het bijzonder in het bankbedrijf, waarnemen: de concentratie, in den regel een onmiddellijk gevolg van scherpe concurrentie, welke aan de zwakkeren van het gilde het bestaan moeilijk maakt en hen noodzaakt steun te zoeken bij de sterkeren. Doch concentratie kan ook zijn een uitvloeisel van het inzicht, dat groote lichamen — bij goed beheer — economischer werken dan kleinere.

Zooals bekend, bestaan er drie wijzen van concentratie, t.w.:

1. het sluiten van een belangen-gemeenschap, welke het zelfstandig bestaan van ieder lid der gemeenschap onaangetaast laat en slechts de bewegingsvrijheid van ieder lid op bepaalde punten aan banden legt;

2. de volledige samensmelting van twee of meer bedrijven of de oplossing van het eene bedrijf in het andere;

3. de verwerving der aandelen van een kleinere onderneming door een grootere, waardoor de laatste volledige zeggenschap krijgt over alles wat de andere betreft.

De concentratie in het Nederlandsche levensverzekeringsbedrijf heeft zich tot nu toe vrijwel uitsluitend volgens de tweede der hier genoemde methoden voltrokken. Het spreekt vanzelf, dat zulks alleen dan met wederzijdsch voordeel kon geschieden, wanneer het ging om twee of meer bedrijven, welke tot in haar onderdeelen van geheel gelijken aard waren.

Volgens de derde methode wordt in het Nederlandsche levensverzekeringsbedrijf slechts zelden te werk gegaan. Niettemin is juist dezer dagen deze methode gevolgd door de Nationale Levensverzekering-Bank, die het overwegende deel van de aandelen van de „Vesta” heeft overgenomen, waardoor deze instelling dus een dochtermaatschappij van de „Nationale” is geworden.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

„De Economist” schrijft: Ons indexcijfer voor scheepsvrachten steeg gedurende October ongeveer 9.4 pCt., zoodat het thans bijna gelijk is aan dat van een jaar geleden:

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd. v. 1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Dec. 1927	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Dec. 1928	122,1	131,3	125,6	126,8	127,4	156,7	131,7
Dec. 1929	117,3	95,5	94,6	109,0	93,4	91,7	100,3
Oct. 1930	91,1	85,6	93,3	101,3	85,2	113,9	95,1
Nov. „	89,5	85,0	90,4	99,8	81,0	107,7	92,2
Dec. „	89,7	86,9	93,8	103,8	85,2	109,5	94,8
Januari 1931	88,0	90,1	90,1	101,3	88,8	108,6	94,5
Februari „	87,1	93,4	94,6	96,9	90,9	108,6	95,2
Maart „	86,5	94,0	90,5	99,2	91,9	105,0	94,5
April „	86,0	95,0	94,4	94,0	91,4	103,3	94,0
Mei „	85,0	96,6	94,7	94,8	96,0	104,1	95,2
Juni „	82,4	89,6	89,8	91,8	93,0	98,8	90,9
Juli „	81,2	85,5	86,3	87,6	87,8	95,2	87,3
Aug. „	80,6	82,3	88,3	88,4	87,3	92,6	86,6
Sept. „	82,5	83,1	86,3	86,1	85,2	97,9	86,9
Oct. „	90,8	91,5	89,6	97,6	94,0	106,8	95,0

De gewone toeneming van de bedrijvigheid was gedurende de laatste maand niet groot, hoewel er wat

meer vraag was naar uitgaande kolenbevrachtingen, in het bijzonder voor bestemming naar Europa, terwijl Argentijnsche en Australische graanverscheepers voor de thuisvrachten vrij veel schepen charterden. De stijging van het indexcijfer moet hoofdzakelijk beschouwd worden als een gevolg van de depreciatie van het Pond, daar de meeste vrachten, die in ons indexcijfer worden opgenomen in Britsche valuta genoteerd worden, terwijl dat gedeelte van de onkosten op de scheepsrekeningen, welke betrekking hebben op uitgaven voor buitenlandsche havengelden en in het buitenland gekochte bunkerkolen aanzienlijk is gestegen door de daling van het Pond. De volgende tabel toont de bewegingen van iedere groep:

	Indexcijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	110,1	+ 11,0
„ „ thuisvracht	96,8	+ 12,9
Middell. Zee; uitgaande vracht	80,7	+ 3,6
„ „ thuisvracht	91,3	+ 7,6
Noord-Amerika	91,5	+ 8,4
Zuid-Amerika; uitgaande vracht	67,3	„
„ „ thuisvracht	111,8	+ 6,5
Indië; uitgaande vracht	81,3	+ 4,2
„ „ thuisvracht	109,0	+ 18,8
Het verre Oosten, enz.	94,0	+ 8,8
Australië	106,8	+ 8,9

Uit de volgende tabel blijkt ons indexcijfer, herleid tot een gemiddelde voor 1913:

(1913 = 100)

Maand	1928	1929	1930	1931
Januari	98,47	109,6	81,2	81,2
Februari	94,33	106,7	76,5	81,9
Maart	93,17	102,6	75,5	81,3
April	94,59	99,1	77,1	80,8
Mei	93,79	97,3	76,1	81,8
Juni	91,29	92,1	75,7	78,1
Juli	93,73	94,8	78,1	75,0
Augustus	98,17	96,1	82,6	74,4
September	99,54	95,3	83,6	74,7
October	103,93	93,3	81,7	81,7
November	110,94	88,3	79,3	„
December	113,17	86,2	81,5	„
Jaarl. gemiddelde	98,8	96,8	79,1	„

INGEZONDEN STUKKEN.

OPLOSSING DER CRISIS IN DE WERELD-PETROLEUMINDUSTRIE.

De Heer F. C. A. Gemmeke schrijft ons:

Naar aanleiding van de kritiek door Dr. Wilhelm Mautner op het plan tot oplossing der crisis in de wereld-petroleumindustrie van Ir. J. B. Aug. Kessler, waarbij de criticus beweert, dat de negatieve productiepremie een stimulans tot méér produceeren zal blijken te zijn en wel tot aan de grens der „declared minimumproduction”, in tegenstelling tot den ontwerper van het plan, die juist een vrijwillige restrictie op de „d.m.p.” hiervan verwacht, zij het schrijver dezes veroorloofd het volgende onder de aandacht van den criticus te brengen.

Door een daling van het totaal verschil tusschen „aangekondigde minimum productie” en werkelijke productie, stijgt inderdaad het uit te keeren bedrag per vat, wat gegeven wordt aan die producenten, die vrijwillig onder hun „declared minimumproduction” gebleven zijn, zóó zelfs, dat indien alle producenten hun „d.m.p. bereiken op één enkele na, die slechts één vat onder zijn „d.m.p.” blijft, deze het geheele beschikbare fonds a \$22.000.000 toegewezen krijgt. 't Eigenaardige van dit geval is echter, dat iedere producent, die enkeling wil zijn, hetgeen natuurlijk niet mogelijk is; maar wat wel kan is, dat ieder der aangesloten producenten zich zal beijveren (er rekening mee houdend, dat door deze vrijwillige productiebeperking, door het stijgen zijner vaste kosten per productie-eenheid, zijn alsdan ontstane totale kostprijs hoogstens zóó veel hooger mag zijn, als waarop hij zijn te ontvangen belooft schat), een zoo groot mogelijk deel der bewuste \$22.000.000 te mogen ontvangen. En hier wint die pro-

ducent, die inderdaad het meeste aantal vaten vrijwillig bezuinigd heeft op het hem toegestane kwantum.

Voor het geval de geachte criticus gedacht heeft aan de theoretische mogelijkheid, dat alle aangesloten producenten het plan tot redding van de wereld-petroleumindustrie zouden willen saboteren door te handelen in den geest van het genoemde voorbeeld van den criticus, dan behoeft er ook slechts één producent te zijn, die hieraan niet meedoet en bovengenoemd sabotageplan kan, door den naijver die nu ontstaat tusschen alle overige producenten en dien éénen, die de geheele \$ 22.000.000 zou ontvangen, ten minste op deze manier, niet uitgevoerd worden.

Eenvoudiger echter zou het voor de petroleumindustrieën zijn, indien deze mentaliteit nog aanwezig is, het ontwerp, ontwerp te laten en voort te gaan, richtingsloos als tot nu toe, voor velen hun zekeren ondergang tegevoelt.

Naschrift. Ik denk niet ver mis te zijn, wanneer ik de kern in het betoog van mijn geachten opponent zoek in den zin, „dat ieder der aangesloten producenten zich zal beijveren een zoo groot mogelijk deel der bewuste \$ 22.000.000 te ontvangen. En hier wint die producent, die inderdaad het meeste aantal vaten vrijwillig bezuinigd heeft op het hem toegestane kwantum.” Naar ik echter eveneens wel mag hopen, zal mijn criticus met mij eens zijn, dat in beginsel elke producent ernaar zal streven, niet alleen zooveel mogelijk uit het fonds te ontvangen, maar uit opbrengst van zijn productie plus aandeel in het fonds tezamen het grootst mogelijke bedrag te incasseren. Dit optimum wordt evenwel — en daarom gaat het wel in de eerste plaats — niet, zoals de anticritiek meent, bij de grootste bezuiniging gevonden. Dit moge o.a. blijken uit onderstaande beschouwing, (waarbij ik evenals mijn geachte bestrijder, den kostprijs van de ruwe olie en eveneens den marktprijs daarvan, gelijk deze zich door meer- of minderproductie wijzigen kan en zal, niet in aanmerking neem).

Aannemende, dat alle producenten hunne productie zoodanig inkrimpen, dat het geraamde verschil van 55 miljoen vaten bereikt wordt, dan ontvangen zij: de opbrengst voor een productie van 220 miljoen vaten plus \$ 22 miljoen (een producent, die bijv. 1/1000 van de totale productie leverde, ontvangt dan 1/1000 van die opbrengst plus \$ 22.000).

Aannemende, dat deze producenten wegens hun door mijn geachten tegenstander bij iedereen van hun veronderstelden ijver, zooveel mogelijk te bezuinigen, m.a.w., zoo weinig mogelijk te produceren, slechts 110 miljoen vaten produceren, ontvangen zij de opbrengst voor deze zeer kleine productie benevens \$ 22.000.000 (want het fonds is niet groter); en omgekeerd, produceren zij hunne declared minimum production (minus bijv. 1.000 vaten), dan ontvangen zij de opbrengst voor 274.999.000 vaten plus \$ 22 miljoen. Naar verhouding hiervan groter of kleiner is het aandeel van elken afzonderlijken producent.

Ik spreek daarbij opzettelijk niet van „sabotage”, maar grond mijne beschouwing op de geschiedenis van de „conservation” beweging en op een der grondgedachten van het plan, namelijk dat elke producent voor zichzelf zoo voordelig mogelijk zal trachten uit te komen. Dat dit streven leidt tot ontoelaatbaarheden is zonder meer wel duidelijk; vandaar dan ook mijne bewering, dat juist ten aanzien van dit punt het plan gewijzigd zal moeten worden; deze wijziging zou, gelijk reeds vermeld, verkregen kunnen worden door het vaststellen van een maximum premie per vat, of wel door verdeling van het geheele fonds slechts dan, wanneer het verschil van 55 miljoen vaten ten volle wordt bereikt; wanneer deze vermindering niet wordt verkregen, zou ook slechts een geringer bedrag moeten worden verdeeld. Het restant zou dan naar een volgend kwartaal kunnen worden overgebracht.

Dr. W. M.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

JUNI	1929	1930	1931
Inlagen	f 11.066.912	f 11.103.422	f 15.422.728
Terugbetalingen	„ 10.646.727	„ 10.485.041	„ 11.861.991
Tegoed inleggers ¹⁾	„ 339.870.467	„ 354.171.027	„ 391.206.704
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes ¹⁾	„ 42.486.950	„ 42.392.450	„ 42.820.200
Spaarbankboekjes:			
Nieuw uitgegeven	11.009	9.696	13.460
Geheel afbetaald	7.482	6.760	7.026
In omloop ¹⁾	2.087.777	2.125.658	2.179.466

¹⁾ Op ultimo.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk. {	Disc. Wissels. 3	29 Sept. '31	Lissabon	7	8 Aug. '31
	Bel. Binn. Eff. 4	29 Sept. '31	Londen	6	21 Sept. '31
	Vrsch. in R.C. 4	29 Sept. '31	Madrid	6½	8 Jul. '31
Athene	11	29 Oct. '31	N.-York F.R.B. 3½	15	15 Oct. '31
Batavia	4½	10 Mrt. '30	Oslo	6	17 Oct. '31
Belgrado	7½	20 Jul. '31	Parijs	2½	9 Oct. '31
Berlijn	8	2 Sept. '31	Praag	6½	22 Sept. '31
Boekarest	8	31 Mrt. '30	Pretoria	6	13 Nov. '31
Brussel	2½	31 Jul. '31	Rome	7	28 Sept. '30
Budapest	8	10 Sept. '31	Stockholm	6	17 Oct. '31
Calcutta	8	22 Sept. '31	Tokio	6.574	11 Nov. '31
Dantzig	6	1 Sept. '31	Weenen	8	11 Nov. '31
Helsingfors	8	26 Oct. '31	Warschau	7½	3 Oct. '30
Kopenhagen	6	26 Sept. '31	Zwits. Nat. Bk. 2	22	22 Jan. '31

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1931				1930	1929	1914
	14 Nov.	9/14 Nov.	2/7 Nov.	26/31 Oct.	10/15 Nov.	11/16 Nov.	20/24 Jul.
Amsterdam Partic. disc.	1½-1½	1½-2	2-7/8	27/8-31/8	1½-5/16	4½-9/16	4½-3/16
Prolong.	1½	1½-2	2-1½	3	1¼-1½	4-3¼	2¼-3¼
Londen Daggeld	4¼-5	4¼-5½	4-5	4-5	1-2½	4½-6½	1½-2
Partic. disc.	5½-7½	5½-7½	5½-¾	57/16-7/8	3/16-5/16	5½-11/16	2¼-¾
Berlijn Daggeld	8-9¼	8-9¼	8-9¼	8-9	3½-6½	5½-9	—
Maandgeld	8-11	8-11	8-10	8-10	4½-¾	67/8	—
Part. disc.	8	8	8	8	4¾	67/8	2½-1½
Waren-wissel.	8½	8½	8½	8½	5½-1¼	7¼	—
New York Daggeld ¹⁾	2½-¾	2½-¾	2½-¾	2½-¾	2-¼	5½-6¼	1¾-2½
Partic. disc.	3¼	3¼-4	4-1½	4½	2	4¼-¾	—

¹⁾ Koers van 13 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York ^{*)}	Londen ^{*)}	Berlijn ^{*)}	Parijs ^{*)}	Brussel ^{*)}	Batavia ¹⁾
10 Nov. 1931	2.48 1/8	9.47	58.80	9.75 1/2	34.62 1/2	99 1/2
11 „ 1931	2.48 1/4	9.42 1/2	58.72 1/2	9.75 1/2	34.60	99 1/2
12 „ 1931	2.48 3/8	9.41 1/2	58.75	9.76	34.60	99 1/2
13 „ 1931	2.48 1/2	9.40 1/2	58.92 1/2	9.76	34.60	99 1/2
14 „ 1931	2.49	9.38	59.10	9.76 1/2	34.65	99 1/2
16 „ 1931	2.49 7/16	9.39	59.12 1/2	9.76 1/2	34.65	99 1/2
Laagsted.w. ¹⁾	2.479	9.34	58.50	9.73	34.52 1/2	99
Hoogste d.w. ¹⁾	2.4935	9.50	59.20	9.77 1/2	34.67 1/2	99 1/8
9 Nov. 1931	2.48 7/16	9.34 1/2	58.75	9.76	34.62 1/2	99 1/2
2 Nov. 1931	2.48 1/8	9.40	58.65	9.77	34.60	99 7/16
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.562	100

Data	Zwitserland ^{*)}	Weenen ^{*)}	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ^{**)}	Madrid ^{**)}
10 Nov. 1931	48.50	35.—	7.37	1.48	12.83 1/2	21.80
11 „ 1931	48.50	35.25	7.37 1/2	1.48	12.82 1/2	21.75
12 „ 1931	48.52 1/2	35.25	7.35	1.49	12.83	21.65
13 „ 1931	48.55	35.25	7.37 1/2	1.48	12.83	21.50
14 „ 1931	48.52 1/2	35.25	7.40	1.47	—	—
16 „ 1931	48.57 1/2	35.25	7.38	1.48	12.85	21.55
Laagsted.w. ¹⁾	48.40	—	7.30	1.44	12.70	21.30
Hoogste d.w. ¹⁾	48.57 1/2	—	7.42 1/2	1.51	12.95	22.—
9 Nov. 1931	48.55	35.—	7.37	1.47	12.82 1/2	21.75
2 Nov. 1931	48.42 1/2	35.—	7.35	1.47 1/2	12.75	21.95
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.62

Data	Stockholm ^{*)}	Kopen- hagen ^{*)}	Oslo ^{*)}	Hel- sing- fors ¹⁾	Buenos- Aires ¹⁾	Mon- treal ¹⁾
10 Nov. 1931	53.70	53.55	52.75	—	—	2.24
11 „ 1931	53.—	53.25	52.75	—	—	2.24
12 „ 1931	53.—	53.50	52.50	—	—	2.24
13 „ 1931	53.10	53.30	53.25	—	—	2.24
14 „ 1931	53.19	53.25	52.25	—	—	2.24
16 „ 1931	52.60	52.75	52.25	—	—	2.24
Laagsted.w. ¹⁾	52.—	52.25	51.50	—	—	2.20
Hoogste d.w. ¹⁾	53.60	53.60	53.50	—	—	2.28
9 Nov. 1931	54.25	54.—	52.50	—	—	2.24
2 Nov. 1931	55.25	54.25	53.25	5.05	—	2.25
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

^{*)} Notering te Amsterdam. ^{**)} Not. te Rotterdam. ¹⁾ Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 17 November 1931.

De vaste stemming voor tarwe in de voorafgaande week vond haar oorsprong in Noord-Amerika, waar zoowel in de Vereenigde Staten als in Canada de prijzen sterk opliepen deels tengevolge van gebrek aan regen en slechte oogstvooruitzichten in het wintertarwegebied en deels door de meening, dat de kleinere verschepingen uit Rusland een voorteeken waren van blijvend achteruitgang en misschien wel stilstand daarvan, terwijl verder gerekend werd op meer vraag in Europa, welke zich richten zou naar Noord-Amerika. Verschillende factoren hebben er in de afgelopen week toe bijgedragen om de stemming aan de tarwemarkt te doen omslaan, met als gevolg een belangrijke verlaging. De verschepingen uit Rusland waren in de vorige week weder belangrijk grooter dan in de voorafgaande, terwijl verschillende charters zijn afgesloten voor graanverladingen in Zwarte Zeehavens gedurende de maand December. De Russen zijn nog wel niet met tarwe op aflading aan de markt en ook geen dringende verkoopers van hun in Europeesche havens disponibile en stoomende voorraden, doch de grootere verschepingen en het feit, dat opnieuw met charteren begonnen is, misten hun invloed niet op de markt. Verder zijn de vooruitzichten van de tarweoogsten in Argentinië en in Australië zeer gunstig. In het laatste land is men in sommige districten reeds met het binnenhalen van den oogst begonnen en de eerste resultaten geven reden tot tevredenheid. Geregeld werden reeds zaken in nieuwe Australische tarwe gedaan. In Argentinië zijn de weersomstandigheden gunstig. Berichten over vorst hebben korten tijd een vastere stemming teweeggebracht, doch schade is daardoor niet ontstaan en ook klachten over het optreden van roest bleken niet van belang te zijn. Dan is in de vorige week een nieuwe schatting gepubliceerd van de opbrengst van tarwe in Canada per 1 November, welke nu 298 miljoen bushels bedraagt tegen een vorige schatting van 271.400.000 bushels op 1 September. Over de opbrengst van den Franschen oogst is een schatting verschenen van 33.755.000 quarters tegen 28.934.000 quarters in het vorige jaar. Aan de tarwemarkten in Noord-Amerika is in het begin der afgelopen week een belangrijke verlaging ingetreden. Op de meeste dagen was de vraag niet groot, daar koopers, vooral in Engeland, vroeger belangrijke hoeveelheden hebben gekocht en nu een afwachtende houding aannamen. Eerst tegen het einde der week is weder eene verbetering ingetreden. De termijnmarkt te Chicago sloot voor den December-termijn 7 dollarcenten per 60 lbs. lager dan een week geleden, te Winnipeg 6 dollarcenten per 60 lbs. lager. In Argentinië was het slot 22 centavos per 100 KG. lager te Buenos Aires en 20 centavos te Rosario. Hierbij moet echter in aanmerking worden genomen, dat de officieel genoteerde pesokoers hooger was, gisteren echter weder verlaagd werd.

In navolging van die voor tarwe was ook voor rogge op de meeste dagen de stemming gedrukt. De prijzen aan de termijnmarkt te Chicago daalden sterk evenals te Winnipeg. Amerikaanse rogge was echter vaak toch te duur tegen Russische rogge, welke in de tweede hand ruimschoots werd aangeboden uit de disponibile en stoomende voorraden. De Russen waren niet aan de markt. Tegen het einde der week ontstond tegen de verlaagde prijzen weder meer belangstelling en werd de vraag levendiger, hetgeen eenige verbetering der prijzen ten gevolge had. Ook Amerikaanse koersen liepen gisteren op. Het slot te Chicago was 6½ dollarcenten en te Winnipeg 4¾ dollarcenten per 56 lbs. lager dan een week geleden. In Duitschland is het aanbod van rogge onbevredigend. Volgens de laatste particuliere berichten wordt de opbrengst er nu geschat op 30 miljoen quarters tegen de officieele raming in September van 32 miljoen en in het vorige jaar van 35.300.000 quarters.

De groote aanvoeren van Plata-mais in de eerste 10 dagen van November zijn bijna geheel door de consumptie opgenomen en dientengevolge is het binnenland op het oogenblik goed van mais voorzien. Daardoor ook stakte de vraag, zoodat houders van binnenkomende partijen moeite ondervonden deze te verkopen. Hoewel niet in dezelfde mate als in het begin van November kwamen ook in de afgelopen week flinke hoeveelheden aan, terwijl verscheiden booten spoedig verwacht worden. De prijzen zijn in den loop der week gedaald, doch van een groote verlaging is geen sprake geweest. Tegen het einde der week is de vraag zelfs levendiger geworden en verbeterde de markt. De prijzen aan de Argentijnsche termijnmarkten zijn eerst gedaald en het slot te Buenos Aires was nog 32 centavos per 100 KG., te Rosario 30 centavos per 100 KG. lager dan een week geleden. De officiële pesokoers verbeterde geregeld en sloot gisteren lager. Afladers waren meestal tot slechts weinig veranderde prijzen aan de markt, tot tegen het einde van de week de vraag ook voor latere levering beter werd. De aanvoeren van Donaumais in de aflaadhavens worden grooter en ook het aanbod is ruimer geworden. Tot dalende prijzen kwamen geregeld zaken tot stand tot een aanmerkelijk lager prijsniveau bereikt was, waarop Roemeensche afladers weder minder dringend aan de markt waren en eene verbetering intrad. Algemeen wordt gunstig over Donaumais geoordeeld, terwijl een groot overschot voor uitvoer beschikbaar is.

De stemming voor gerst was in de afgelopen week op de meeste dagen weinig levendig en tot bijna dagelijks lagere prijzen werden zaken van matigen omvang gedaan, vooral in de tweede hand. De Russen waren niet aan de markt en de Donau offereerde slechts weinig. Tegen het einde der week is de stemming aanmerkelijk vaster geworden en de prijzen ondergingen, vooral op aflading, een niet onbelangrijke verhooging. Aan de termijnmarkt te Winnipeg waren de prijzen voor gerst na eerst gedaald te zijn nog ¼ dollarcenten per 48 lbs. lager dan een week geleden. Amerikaansche offertes zijn echter te hoog tegenover andere soorten.

Aan de havermarkt zijn de prijzen weinig veranderd. De consumptievraag voor Russische haver is matig. De Canadeesche haver is in prijs gedaald en daarin zijn kleinere zaken tot stand gekomen. De termijnmarkt te Winnipeg sloot voor haver ½ dollarcenten per 32 lbs. lager dan een week geleden.

SUIKER.

Op de verschillende suikermarkten heerschte gedurende de afgelopen week over het algemeen een rustige, hier en daar een flauwe stemming.

Raffinadeurs in Amerika verlaagden hunne vraagprijzen met 10 punten tot 4.50, waardoor een betere omzet bereikt werd. Voor ruwsuiker bestond betrekkelijk weinig vraag; enkele partijen konden tot ca. 1.39 d.c. & fr. voor Cubasuiker geplaatst worden.

De New-Yorksche termijnmarkt vertoonde een weinig opwekkend beeld. De termijnnoteringen brokkelden bijna dagelijks een puntje af, om op het ondervolgende peil te belanden, terwijl daarentegen de notering voor Spot Centr. op den voorlaatsten beursdag iets kon verbeteren: Dec. 1.26; Jan. 1.23; Mrt. 1.23; Mei 1.28; Juli 1.33; Spot Centr. 3.40.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 38.000 tons, de versmeltingen 45.000 tons tegen 56.200 tons verleden jaar en de voorraden 132.000 tons tegen 246.700 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8-14 Nov. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	8-14 Nov. 1931	Sedert 1 Jan. 1931	Overeenk. tijdvak 1930	1931	1930
Tarwe	34.997	1.401.899	1.567.061	260	35.945	105.376	1.437.844	1.672.437
Rogge	11.263	360.361	479.674	—	1.157	64.318	361.518	543.992
Boekweit	429	24.217	16.671	—	338	2.137	24.555	18.808
Mais	3.441	1.193.262	931.742	9.604	238.345	169.614	1.431.607	1.101.356
Gerst	12.934	553.134	594.225	283	46.100	50.624	599.234	644.849
Haver	5.513	231.901	200.498	650	3.476	3.114	235.377	203.612
Lijnzaad	872	172.229	76.095	150	382.559	231.853	554.788	307.948
Lijnkoek	3.075	102.635	113.666	—	204	100	102.839	113.766
Tarwemeel	350	72.878	125.656	143	22.220	38.350	95.098	164.006
Andere meelsoorten	1.623	37.626	21.508	715	11.578	5.318	49.204	26.826

	1931 tons	1930 tons	1929 tons
Productie	3.122.000	4.671.260	5.156.315
Voorr. overgebracht per 1/1	1.390.000	321.000	193.000
Consumptie	127.000	130.000	127.315
Weekontv. afscheephavens .	10.553	38.722	9.163
Totaal sedert 1/1	1.966.084	3.432.663	4.625.187
Weekexport	23.427	99.302	30.098
Totaal sedert 1/1	2.240.962	2.847.191	4.319.712
Voorraad afscheephavens .	988.732	896.672	305.567
„ binnenland	1.155.306	1.108.597	403.813

In Engeland bestond weinig kooplust voor ruwsuiker; slechts kleine partijen konden tot ca. Sh. 6/6 voor basis 96 pCt. koopers vinden.

Op de Londensche termijnmarkt konden de noteringen, na een flauwe opening, tengevolge van de iets lagere Sterlingkoersen, eene fractie verbeteren. De slotnoteringen vertoonden in vergelijking met de opening dan ook zoo goed als geen wijziging.

De V.I.S.P. verkocht op Java ca. 40.000 tons Superieur oogst 1931 tot geheime prijzen. In totaal zijn thans ca. 650.000 tons, meest bruine Suiker, uit dezen oogst verkocht.

De verschepingen van Java bedroegen gedurende October ca. 170.000 tons tegen ca. 269.000 tons in dezelfde maand van het afgelopen jaar.

In den laatsten tijd deed zich meer vraag voor uit Britsch-Indië, hetgeen verband houdt met de verbetering van den zilverprijs. Behalve Javasuiker werden ook eenige ladingen British Granulated daarheen verkocht.

Hier te lande had de markt een uiterst kalm verloop. De Amsterdamsche termijnnoteringen fluctueerden niet noemenswaard en gaven aan het slot het volgende beeld te zien: Dec. f 7½ à ¾; Mrt. f 7½ à ¾; Mei f 7¼ à 7/8 en Aug. f 8½ à ¾. De omzet bedroeg 2450 tons.

KOFFIE.

Na de vaste stemming van de vorige week was het artikel in den loop dezer week weder kalmer gestemd. De termijnnoteringen liepen iets terug, doch de kost- en vrachtaan-

biedingen van Santos en van Rio bleven grotendeels onveranderd. De kleine daling van de termijnmarkten was hoofdzakelijk het gevolg van berichten, volgens welke wederom politieke onlusten in Brazilië zouden zijn uitgebroken, welke zelfs het aftreden van den President van den Staat Sao Paulo en van den Minister van Financiën van de Federale Staten zouden hebben tengevolge gehad. Ook de weifelende stemming aan de effectenmarkten bleef niet zonder invloed op de termijnnoteringen.

De Koffie-Raad van Brazilië heeft medegedeeld, dat in de vorige week zijn vernietigd 30.000 balen Rio, 90.000 balen Santos en 9.000 balen Victoria, tezamen 129.000 balen. De hoeveelheid, welke vanaf 1 Juli tot op heden vernietigd is, bedraagt 329.000 balen Rio, 1.545.000 balen Santos en 138.000 balen Victoria, tezamen 2.012.000 balen, waarbij nog komt de vóór 1 Juli vernietigde hoeveelheid, bedragende 559.000 balen. Nog altijd blijft de stroom van geruchten betreffende Braziliaansche plannen om de vernietiging te bespoedigen, aanhouden. Thans is via New-York bericht ontvangen, dat in Brazilië overwogen zou worden om den geheelen voorraad koffie, welke voor rekening van het Braziliaansche Gouvernement wordt teruggehouden, vervroegd te vernietigen. Dit plan lijkt niet minder dan fantastisch, want het zou hier gaan om miljoenen balen koffie, welke zouden moeten worden betaald uit het bedrag, dat nu bij de Bank van Brazilië is gedeponceerd als garantie voor de onbetaald gebleven interest op de buitenlandsche leeningen en voor de amortisatie van enkele bepaalde leeningen. De bankiers zouden dan in plaats van het geld, de opbrengst van de extra uitvoerbelasting van \$ 2.43 per baal als garantie ontvangen. Het is duidelijk, dat het geheele plan wederom voortspruit uit het heftig verlangen van een kleine minderheid in Sao Paulo om — het koste wat het kost — de prijzen van het artikel weder zoo spoedig mogelijk te doen stijgen. Wat van dit alles ten slotte terecht zal komen, is vooruit natuurlijk niet te zeggen, al staat de handel voor het oogenblik nog uitermate sceptisch er tegenover. In elk geval schijnt Brazilië, dat zijn buitenlandsche schulden niet meer betaalt en dat een valuta bezit, die zoodanig gedaald is, dat de planters hun binnenlandsche schulden met een zwaar disconto kunnen

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										ZUIVEL EN EIERN				MINERALEN					
	TARWE HardWinter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2 ³⁾ loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer.No.2 ⁴⁾ loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwar- der Comm. Notering		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks- kaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.9° Bé s. g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	1,66	71,9	33,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
Jan. 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	2,25	97,4	45,95	82,1	9,03	98,4	10,10	93,5	1,16	69,0
Febr. "	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	2,29	99,1	45,40	81,1	9,19	100,1	12,90	119,4	1,11	66,1
Maart "	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	1,95	84,4	44,60	79,6	8,56	93,2	12,00	111,1	1,11	66,1
April "	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	1,81	78,4	40,25	71,9	5,90	64,3	11,05	102,3	1,11	66,1
Mei "	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	1,86	80,5	39,90	71,3	6,16	67,1	11,15	103,3	1,16	69,0
Juni "	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	1,87	81,0	44,—	78,6	6,41	69,8	11,25	104,2	1,30	77,4
Juli "	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	1,88	81,4	45,—	80,4	6,88	74,9	11,25	104,2	1,30	77,4
Aug. "	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	1,93	83,5	46,15	82,4	7,13	77,7	11,25	104,2	1,30	77,4
Sept. "	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	2,22	96,1	45,25	80,8	8,01	87,3	11,40	105,6	1,30	77,4
Oct. "	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	2,28	98,7	50,25	89,7	9,53	103,8	11,25	104,2	1,30	77,4
Nov. "	11,77 ⁵	68,5	9,20	70,4	174,00	75,2	164,75	69,8	483,25	104,5	2,20	95,2	50,70	90,5	10,60	115,5	11,35	105,1	1,30	77,4
Dec. "	12,62 ⁵	73,4	9,35	71,5	166,00	71,7	167,75	69,4	482,00	104,4	2,06	89,2	47,50	84,8	9,97	108,6	11,75	108,8	1,30	77,4
Jan. 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	7,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72 ⁵	68,2	8,17 ⁵	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,7	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁵	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16 ⁵	69,3
Mei "	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,30	57,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁵	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁵	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	1,72	74,5	39,90	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62 ⁵	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,63	93,7	11,35	105,1	1,18 ⁵	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07 ⁵	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,00	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	1,61	67,7	32,25	57,6	6,63	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁵	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,34 ⁵	20,5
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	10,00	92,6	0,24	14,3
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	10,00	92,6	0,43 ⁵	25,9
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	1,27	55,0	32,25	57,6	5,77 ⁵	62,9	10,00	92,6	0,56	33,2
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	31,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	1,24	53,7	26,25	46,9	6,27 ⁵	68,4	9,90	91,7	0,56	33,2
2 Nov. "	6,—	35,5	5,35	40,9	87,00	37,6	115,00	48,7	184,00	39,8	1,27	55,0	27,—	48,2	6,85	74,2	9			

afdoen, thans te zoeken naar een middel om een groot deel van zijn geweldige overproductie te vernietigen op kosten van de buitenlandse verbruikers. Hierop toch zou, indien verwezenlijking van het plan mogelijk bleek en hogere prijzen daarvan het gevolg waren, de zaak ten slotte feitelijk neerkomen.

De kost- en vrachtaanbiedingen uit Brazilië in dollars, shillings of guldens komen, omgerekend in Engelsch geld tegen den goudkoers van vóór 21 September, op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer 38/6 à 39/6 per cwt., voor dito Prime op ongeveer 39/6 à 40/3 en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 31/- à 32/-.

Nederlandsch-Indië is met Robusta op het oogenblik wederom uitermate terughoudend. Er zijn slechts zeer weinig aanbiedingen en die er zijn, komen voor de ongewassen soorten ¼ à ½ ct. per ½ K.G. hooger uit dan verleden week. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik ongeveer:

Palembang Robusta, November-verscheping, 14¼ ct.; Benkoelen Robusta, November-verscheping, 15½ ct.; Mandheling Robusta, November-verscheping, 17¼ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, November-verscheping, 20 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De noteringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen in de afgelopen week ongeveer 5/8 ct. per ½ K.G. tieper.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 25 ct. per ½ K.G. voor Superior Santos en 23 ct. voor Robusta.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
16 November	\$ 5.02	\$ 5.26	\$ 5.36	\$ 5.56
9 November	5.41	5.64	5.74	5.92
2 November	5.09	5.30	5.40	5.58
26 October	5.05	5.28	5.40	5.57

Rotterdam, 17 November 1931.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
16 Nov. 1931	275.000	12.600	947.000	15.400	4 3/8 pence
9 " 1931	245.000	12.800	929.000	15.400	4 3/8 pence
2 " 1931	206.000	12.600	779.000	15.200	4 5/8 pence
16 Nov. 1930	287.000	12.600	1.141.000	16.500	5 1/8 pence

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
14 Nov. 1931....	136.000	1.534.000	353.000	4.764.000
14 Nov. 1930....	81.000	1.258.000	214.000	4.433.000

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizentallen balen.)

	1 Aug. '31 tot 16 Nov. '31	Overeenkomstige periode	
		1930	1929
Ontvangsten Gulf-Havens.	3638	4877	4702
Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	242	424	469
" " 't Vasteland etc.	854	1587	1624
" " het Orient....	828	416	380

Voorraden.

(In duizentallen balen.)

	6 Nov. '31	Overeenkomstig tijdstip	
		1930	1929
Amerik. havens.....	4435	3773	2383
Binnenland	1904	1592	1348
New-York	229	229	95
New Orleans	669	623	442
Liverpool	209	247	247

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN								TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN					
ZILVER cash Londen per Standard Cuncea		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN Middling locoprijzen New-York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colo- nial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto	
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
32 1/8	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0	261.17/-	100,0	36.8/6	100,0	23.25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,-	100,0
28 1/16	89,3	86/6	118,5	58.1/-	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
26 3/4	83,3	73/-	100,0	55.14/-	89,7	290.4/-	110,8	24.4/-	66,4	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
26 1/16	81,1	66/-	90,4	63.16/-	102,8	227.5/-	86,8	21.1/-	57,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
24 7/16	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15/6	77,8	23.5/-	63,8	19,15	82,4	39,-	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
17 1/16	55,4	67/-	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6	13,55	58,3	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
26 1/4	81,8	66/-	90,4	75.10/6	121,7	222.7/6	84,9	22.2/-	60,7	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	37,50	108,1	11,70	97,5
25 7/16	80,7	66/6	91,1	78.-/6	125,7	222.11/-	85,0	23.2/6	63,5	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	34,50	99,4	11,70	97,5
26	81,0	67/-	91,8	89.8/-	144,0	221.0/6	84,4	25.8/6	69,7	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	36,-	103,7	11,70	97,5
25 3/4	80,2	68/-	93,2	82.17/6	133,5	207.5/6	79,2	24.16/-	68,0	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	33,50	96,5	11,70	97,5
25 1/16	78,1	69/6	95,2	75.4/6	121,2	197.5/6	75,3	23.19/-	65,8	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	30.50	87,9	11,70	97,5
24 1/4	75,6	71/-	97,3	74.11/-	120,1	200.5/-	76,5	23.14/-	65,1	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	31.50	99,4	11,70	97,5
24 5/16	75,7	72/6	99,3	72.12/6	117,0	209.5/6	79,9	22.16/-	62,6	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	32,25	92,9	9,18	76,5
24 1/16	75,7	72/6	99,3	73.17/-	119,0	210.11/-	80,4	23.3/-	63,6	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	29,75	85,7	9,28	77,3
23 1/16	73,9	72/6	99,3	74.19/-	120,7	205.5/6	78,4	23.11/-	64,7	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	31,25	90,1	9,39	78,3
23 1/16	71,8	72/6	99,3	72.16/-	117,3	188.9/6	72,0	23.4/6	63,8	18,45	79,4	32,50	59,1	22,50	76,3	-	-	9,49	79,1
22 1/16	70,7	72/6	99,3	70.5/-	113,2	182.-/6	69,5	21.13/-	59,4	17,50	75,3	34,25	62,3	23,00	78,0	27,25	78,5	9,70	80,8
22 1/4	69,3	72/6	99,3	68.6/6	110,1	178.18/6	68,3	21.9/6	59,0	17,25	74,2	31,25	56,8	21,25	72,0	27,75	80,0	9,90	82,6
20 1/16	65,3	72/6	99,3	71.9/6	115,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	26,63	76,7	10,11	84,3
20 1/16	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	24,50	70,6	10,21	85,1
19 1/16	59,5	70/-	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	24,-	69,2	10,21	85,1
19 1/16	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	24.13	69,5	10,21	85,1
18 1/16	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.-/6	55,4	17.16/-	48,9	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	26,25	75,6	10,21	85,1
16 1/16	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	26.63	76,7	10,21	85,1
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.17/6	51,5	18.3/-	49,8	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	24,25	69,9	9,18	76,5
16 3/8	51,0	65/-	89,0	47.15/-	69	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	24,88	71,7	9,28	77,3
16 1/16	52,0	63/6	87,1	46.6/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1	11,-	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	24.50	76,4	9,39	78,3
16 1/2	51,5	63/6 5	87,1	43.-/6	69,3	117.13/-	44,9	15.15/-	43,2	10,55	45,4	24,50	44,5	14,50	49,2	26.25	75,6	9,49	79,1
16 5/8	51,9	63/6 6	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7	10,85	46,7	24,00	43,6	13,00	44,1	25.25	72,8	9,70	80,8
16 3/4	51,9	63/6 6	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.5/6	41,9	9,95	42,8	22,50	40,9	12,50	42,4	25,-	72,0	9,90	82,6
16 1/2	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.-/6	38,5	10,30	44,3	21,25	38,6	12,00	40,7	24.63	71,0	10,11	81,3
12 1/16	38,9	58.6	80,3	45.1/6	72,6	117.-/6	44,7	13.5/6	34,4	10,95	47,1	21,75	39,5	12,00	40,7	22.50	64,8	10,21	85,1
13 7/16	41,8	58.6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	35,2	10,90	46,9	25,25	45,9	14,50	49,2	22.5	64,1	10,21	85,1
13 1/8	40,9	58/6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3	10,25	44,1	24,50	44,5	14,50	49,2	22.25	64,1	10,21	85,1
12 5/16	40,3	58/6	80,3	39.6/6	63,4	104.17/-	40,0	11.10/6	31,6	9,40	40,4	23,50	42,7	13,00	44,1	21.75	62,7	10,21	85,1
12 7/16	40,1	58/6	80,3	35.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8	9,10	39,1	22,00	40,0	12,50	42,4	19.13	55,1	10,21	85,1
13 1/4	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1	9,25	39,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20.25	58,4	8,26	68,8
12 1/16	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9	7,20	31,0	22,25	40,5	12,00	40,7	18.75	54,0	7,-	58,3
13 1/4	41,2	54/-	74,-	29.9/-	47,4	109.3/-	41,7	10.19/6	30,1	6,55	28,2	20,00	36,4	11,00	37,3	18,-	51,9	6,50	54,2
14	43,6	47/-																	

THEE.

In de afgelopen week was de theemarkt te Londen onregelmatig gestemd. Gewone- en middenkwaliteiten waren meerendeels lager. Theeën met veel geelpunt echter konden dikwijls betere prijzen bedingen.

Volgens publicaties van de Vereeniging voor de Theecultuur in Ned.-Indië bedroeg de thee-uitvoer van Formosa gedurende de maand September 1.134.000 KG. (v.j. 999.000 KG.). Gedurende Januari/September beliep deze uitvoer 5.550.000 KG., tegenover 5.419.000 KG. in 1930.

In de maand October bedroeg de uitvoer van Java 5.288.000 KG. (v.j. 4.976.000 KG.). In de periode Januari/October werd 54.060.000 KG. uitgevoerd, tegenover 49.708.000 KG. verleden jaar.

De uitvoer van Zuidelijk Britsch-Indië bedroeg gedurende de maand September 3.352.000 lbs., tegenover 2.954.000 lbs. in September 1930. Gedurende het tijdvak Januari/September werd een hoeveelheid van 35.176.000 lbs. uitgevoerd (v.j. 34.427.000 lbs.).

Tevens publiceerde bovengenoemde Vereeniging een opgave van den uitvoer van de voornaamste thee-produceerende landen der wereld (uitgezonderd China) gedurende de periode Januari/September. De totale uitvoer bedroeg 260.252.000 KG. tegenover 259.432.000 KG. in 1930, een vermeerdering dus van nog geen millioen KG.

Noordelijk Britsch-Indië voerde gedurende die periode ca. 7.5 millioen KG. minder uit dan een jaar geleden, welke vermindering geheel teniet werd gedaan door den bijna 4 millioen KG. grooteren uitvoer van Java en 1.6 millioen van Sumatra, terwijl Japan gedurende die periode eveneens bijna 2 millioen KG. meer uitvoerde.

Amsterdam, 16. November 1931.

IJZER.

Op de exportmarkt wordt zeer weinig handel in ruw ijzer gedreven. Het Engelsch-Schotsche afzetgebied is voor Lux 3 voorloopig verloren, terwijl ook de afzet in het voornaamste productieland (Frankrijk) langzamerhand zeer te wenschen overlaat. Als gevolg daarvan is de prijs de laatste week wederom gedaald, en wel beneden het tot dusver bereikte laagste peil, nl. tot 43 sh. fob. Antwerpen (goudl.).

De positie van de Clevelandmarkt is evenmin bemoedigend. De officiële prijs voor het district is, ondanks eenige weken van opleving van de vraag, 58/6 fot. gebleven. In Schotland, waar hij van 57 1/2 sh. tot 62 1/2 sh. fot. Graugemouth gestegen was, is hij volgens de laatste berichten met 1 sh. gedaald. De productie is op het oude zeer lage peil gebleven.

De stemming op de staalmarkt is uitgesproken lusteloos. De in verband met de toekomstige tariefpolitiek verwachte toenemende vraag uit Engeland is tot dusver geheel uitgebleven. Stafijzer doet 60 sh. fob. Antwerpen in goudl.

STEENKOLEN.

In Engeland wordt aan de benoeming van den heer Runciman tot President van den Board of Trade de verwachting geknoopt, dat de uitwerking van de Coal Mines Act zal worden nagegaan voorzover zij betrekking heeft op den export. Een goed verstaander begrijpt, dat men wil trachten de Wet wat soepeler te maken, opdat de uitvoer gestimuleerd worde.

In Westfalen is de loonovereenkomst tegen 1 December a.s. door de Mijnbesturen opgezegd. Het argument van de werkgevers is, dat indien niet nog een drastische verlaging verkregen kan worden, de Deutsche kolenmijnbouw op de wereldmarkt hopeloos achteraan komt.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f 8.—
Durham Ongezeefde	8.75
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	10.—
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	8.50
Yorkshire gewasschen Singls	8.—
Westfaalsche Veförder	10.60
„ Vlamstukken I	11.75
„ Smeenootjes	11.50
„ Gasvlamförder	11.—
„ Gietcokes	14.—
Hollandsche Eierbrikketten	13.30

alles per ton van 1.000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 9.90.

Markt stil.

17 November 1931.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS							
	VURENHOUT basis 7 ^e f.o.b. Zweden/ Finland	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER		KOFFIE		THEE		COPRA		Bruto- gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100		
			Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	Robusta Locoprizen Rotterdam per 1/2 K.G.	Afl. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. 1/2 K.G.	Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam	In- voer	Uit- voer							
1925	f 159.75	% 100	Sh. 2/11.625	% 100.0	f. 18.75	% 100.0	cts. 61.375	% 100.0	cts. 84.5	% 100.0	f 35.87 ⁵	% 100.0	100	100	100.0	100.0
1926	153.50	96.1	2/-	67.4	17.50	92.3	55.375	90.2	94.25	111.5	34.—	94.8	112	128	93.2	92.9
1927	160.50	100.5	1/6.375	51.6	19.12 ⁵	102.0	46.875	76.4	82.75	97.9	32.62 ⁵	90.9	113	116	95.4	89.5
1928	151.50	94.8	-10.75	30.2	15.85	84.5	49.625	80.9	75.25	89.1	31.87 ⁵	88.9	118	128	96.4	87.6
1929	146.00	91.4	-10.25	28.8	13.—	69.3	50.75	82.7	69.25	82.0	27.37 ⁵	76.3	122	132	91.6	82.6
1930	141.50	88.6	-15.875	16.5	9.60	51.2	32	52.1	60.75	71.8	22.62 ⁵	63.1	124	135	75.5	69.4
1929	152.50	95.5	-9.875	27.9	13.77 ⁵	73.5	53.125	86.6	77.25	91.4	29.—	80.8	111	119	94.2	84.6
Jan.	150.00	93.9	1/-	33.7	13.37 ⁵	71.3	54	88.0	74.25	87.9	28.62 ⁵	79.8	75	83	94.2	85.4
Febr.	147.50	92.3	1/0.125	34.0	13.50	72.0	54	88.0	72.75	86.1	27.62 ⁵	77.0	82	111	94.8	85.8
Maart	147.50	92.3	-10.5	29.5	13.37 ⁵	71.3	54	88.0	74.25	87.9	26.75	74.6	110	142	92.9	83.9
April	145.00	90.8	-10.875	30.5	12.25	65.3	54	88.0	73.50	87.0	25.87 ⁵	72.1	135	144	91.6	81.7
Mei	147.50	92.3	-10.625	29.8	12.00	64.0	54	88.0	69.50	82.2	24.87 ⁵	69.3	137	134	91.0	81.9
Juni	145.00	90.8	-11	30.9	13.42 ⁵	71.6	54	88.0	68.50	81.1	27.50	76.7	144	147	91.0	83.7
Juli	145.00	90.8	-10.5	29.5	13.00	69.3	53.50	87.2	64	75.6	27.25	76.0	151	149	91.6	83.6
Aug.	145.00	90.8	-10.125	28.4	13.47 ⁵	71.9	51.75	84.3	64	75.6	28.25	78.7	135	144	91.0	82.0
Sept.	142.50	89.2	-19.625	27.0	13.30	70.9	48.50	79.0	66	78.1	27.50	76.7	137	146	90.3	80.5
Oct.	142.50	89.2	-18.125	22.8	12.50	66.7	41.75	68.0	66.50	78.7	27.25	76.0	128	143	88.4	78.8
Nov.	142.50	89.2	-18	22.5	12.07 ⁵	64.4	36.75	59.9	60.75	71.8	27.12 ⁵	75.6	123	125	87.1	78.8
Dec.	142.50	89.2	-18	22.5	12.07 ⁵	64.4	36.75	59.9	60.75	71.8	27.12 ⁵	75.6	123	125	87.1	78.8
Jan. 1930	147.50	92.3	-7.375	20.7	11.67 ⁵	62.3	35	57.0	60.50	71.6	26.87 ⁵	74.9	128	136	84.5	76.9
Febr.	147.50	92.3	-8	22.5	11.40	60.8	35	57.0	58.25	68.9	26.37 ⁵	73.5	112	126	81.3	75.2
Maart	147.50	92.3	-7.625	21.4	10.70	57.1	35	57.0	62.25	73.7	25.25	70.4	125	131	78.7	74.2
April	147.50	92.3	-7.375	20.7	10.55	56.3	35	57.0	59.50	70.4	26.12 ⁵	72.8	115	127	78.7	72.8
Mei	145.00	90.8	-16.875	19.3	9.80	52.3	34.75	56.6	58	68.6	25.50	71.1	132	132	76.1	72.0
Juni	145.00	90.8	-16.125	17.2	9.77 ⁵	52.1	33	53.8	58	68.6	22.87 ⁵	63.8	131	133	76.1	70.4
Juli	142.50	89.2	-15.625	15.8	9.27 ⁵	49.5	31.50	51.3	55.50	65.7	21.75	60.6	138	141	74.2	69.3
Aug.	142.50	89.2	-14.875	13.8	8.25	45.3	29.50	48.1	55.25	65.4	20.—	55.7	129	145	73.5	67.9
Sept.	140.00	87.6	-14.125	11.6	7.97 ⁵	42.5	28.25	46.0	59.50	70.4	19.25	53.7	122	126	72.3	65.4
Oct.	132.50	82.9	-14	11.2	8.62 ⁵	46.0	29	47.3	66.50	78.7	18.75	52.3	128	152	71.6	64.6
Nov.	130.00	81.4	-14.375	12.3	8.75	46.7	29	47.3	68.25	80.8	19.37 ⁵	54.0	121	139	71.0	63.3
Dec.	130.00	81.4	-14.375	12.3	8.20	43.7	29	47.3	66.75	79.0	19.—	53.0	105	129	69.0	61.3
Jan. 1931	125.00	78.2	-14.25	11.9	8.20	43.7	28	45.6	66.25	78.4	18.25	50.9	121	132	67.7	59.2
Febr.	125.00	78.2	-13.875	10.9	8.20	43.7	26.25	42.8	53	62.7	18.12 ⁵	50.7	56	121	67.1	59.4
Maart	125.00	78.2	-13.75	10.5	8.30	44.3	25.70	41.5	45	53.3	18.62 ⁵	51.9	107	140	66.5	59.1
April	125.00	78.2	-13.125	8.8	8.57 ⁵	45.7	24.75	40.3	43	50.9	17.50	48.8	110	138	65.8	58.4
Mei	125.00	78.2	-13.125	8.8	8.50	45.3	25	40.7	40.25	47.6	15.37 ⁵	42.9	114	111	65.8	56.8
Juni	110.00	68.9	-13.125	8.8	8.57 ⁵	45.7	25.75	42.0	39.51	46.7	14.12 ⁵	39.4	127	133	64.5	56.8
Juli	110.00	68.9	-13	8.4	8.77 ⁵	46.8	27	41.0	38.25	45.3	15.—	41.8	138	153	62.6	55.8
Aug.	100.00	62.6	-12.5	7.0	7.90	42.1	25.50	41.5	38.50	45.6	14.12 ⁵	39.4	122	142	60.6	58.7
Sept.	100.00	62.6	-12.375	6.7	7.52 ⁵	40.1	23.75	38.7	37.50	44.4	13.37 ⁵	37.3	125	146	58.7	58.7
Oct.	100.00	62.6	-12.375	6.7	7.55	40.3	23	37.5	37.75	44.7	13.25	36.9				
2 Nov.	100.00	62.6	-12.3125	6.5	7.25	38.7	23	37.5	36.50 ⁵	43.2	13.75	39.3				
9	100.00	62.6	-12.5	7.0	7.50	40.0	23	37.5			14.12 ⁵	39.4				
16	100.00	62.6	-12.3125	6.5	7.25	38.7	23	37.5			14.12 ⁵	39.4				

1) Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. 2) 5 Nov.

N.B. Alle Pondennoteringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend.